Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 109 (1103)	Łódź, Środa 11 Maja 1927	פינפטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך ט׳ אייר תרפ״ז.	Nr. 109 (1103)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאוער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

דאס נייע נאטור-אומגליק אין אמעריקא.

250 מענשען אומגעקומען פון שטורעם, העכער 1000 פערוואונדעטע, אונגעהויערע שאדענס.

נ ױ - י א ר ק, 10 (אטע) די קאטאסטראפע פון ארקאן, וואס בישעוועט אין די צענטראלע און דרום מערב׳דיגע שטאטען דראהט זיך צו פערוואנדלען און נאך א גרעסער אומגליק, ווי די פערפלייצונג פון מיסיסיפי. די צאהל דער הרג׳עטע בעטרעפט 250, די צאהל פערוואונדעטע שטייגט אריבער 1000. די מאטעריעלע שאדענס מאכען אויס פיל מיליאנען דאלאר. דער שטורעם ווארפט ארויס מיט די ווארצלען ביימער און ווארפט אום געמויערטע הייזער.

ל א נ ד א ן, 10 (אטע) אין פערלויף פון די לעצטע שעה׳ן האט דאס וואסער ביי ניו-ארלעאן אויפגעהערט צו שטייגען אבער די פערוויסטונגען, וועלכע די פערפלייצונג האט אנגעמאכט, פערגרעסערען זיך. הייזער, וועלכע זענען עטליכע טעג געווען ארומגערינגעלט מיט וואסער, צופאלען זיך. דאס גאנצע לאנד ווערט פערוואנדעלט אין א וויסטע, ווייל דער טייך מיסיסיפי פיהרט מיט זיך געוואלדיגע מאסען ליים, וואס וועט בלייבען נאכ׳ן אפלויפען פון וואסער.

פייערונג אין פאריז לכבוד געפאלענע יודישע זעלנער.

פ א ר י ז, 10 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) דא איז פארגעקומען א גרויסע פייערונג לכבוד׳ן אנדענקען פון יודישע פריוויליגע, וועלכע זענען געפאלען אין דער פראנצויזישער ארמעע בעת דער מלחמה.

אויף דער פייערונג איז אנוועזענד געווען דער פראנצויזישער רב הכולל, פארשטעהער פון דער פראנצויזישער מאכט און געזעלשאפט.

פאלשע ידיעה וועגען לופט-פליהער

רופט ארויס א גרויסען סקאנדאל אין פאריז.

פ א ר י ז, 10. (אטע) אין פראנקרייך זענען אפגעפלויגען צוויי לופט-פליהער, וועלכע האבען געדארפט פליהען דורך׳ן אטלאנטישען אקעאן קיין אמעריקא. א פרעסע אגענטור, וועלכע האט געוואלט קאנקורירען די פאריזער בלעטער, האט צוגעשיקט א טעלעגראפישע ידיעה, אז די לופט-פליהער זענען בשלום אנגעקומען קיין ניו יארק.

עס האט זיך אבער ארויסגעשטעלט אז די ידיעה איז א פאלשע. דער פאריזער עולם איז דאן שטארק אויפגעבראכט געווארען אויף די צייטונגען. מ׳האט זיך געווארפען אויף די צייטונגס אפשפרייטער און זיי געשלאגען. פיל צייטונגס-קיאסקען זענען דעמאלירט געווארען. אויף אפערא-פלאץ האט דער המון אוועקגעלעגט א בארג צייטונגען און זיי אונטערגעצונדען.

די לופט-פליהער זענען דערווייל נישט דא און מ׳ווייסט נישט, וואס ס׳איז מיט זיי געווארען. פון פראנקרייך און אמעריקא זענען אפגעגאנגען פיל שיפען און אעראפלאנען, וואס דארפען זוכען די לופט-פליהער. דער געריכטער געפעל אויס׳ן ים מאכט אבער זעהר שווער דאס זוכען.

מיסברויכען פון זשיראדאווער קאנסארציום.

וו א ר ש א, 10 (אטע) דער זשיראר-דאווער שטאט-ראט האט אויסגעארבייט א מעמאריאל וועגען דער ווירטשאפט, וועלכע ס׳פיהרט דער פראנצויזישער קאנסארציום אין די זשיראדאווער פאבריקען. אין טעמאריאל ווערט איבערגעגעבען, אז דער קאנסארציום בע-געהט מיסברויכען לרעה פון דער מלוכה.

געג. דידס געקומען פון אמעריקא.

ל א נ ד א ן, 10 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) סער ווינדהעם דידס איז צוריק-געקומען קיין ענגלאנד פון זיין רייזע איבער אמעריקא און סער דידס האט ערקלערט, אז ער איז זעהר צופרידען פון די רעזולטאטען פון זיין רייזע. ער איז זיכער, אז די אמעריקאנער יודען וועלען ערפילען זייערע התחייבות׳ בנוגע ארץ-ישראל און דאס וועט זיין א היסטארישער ביישפיל פון נאציאנאלער ערוואכונג.

די שטאדט-ראט-וואהלען אין יפו.

י ר ו ש ל י ם, 10 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) צו די שטאדט-ראט-וואהלען אין יפו, וועלכע דארפען פארקומען דעם 27 מאי, איז שוין אריינגעטראגען גע-ווארען די יודישע ליסטע. אלס קאנדי-דאטען פיגורירען דיזענהאף און דער ספרדישער כוחר מאסרא.

נייע האנדעלס-באנק אין תל-אביב.

י ר ו ש ל י ם, 10 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) די דריי יודיש-אמעריקאנישע פינאנציסטען בלום, סאמועל און קאהן, וועלכע ווילען איצט אין ארץ ישראל, האבען בעשלאסען צו גרינדען אין תל-אביב א נייע האנדעלס-באנק מיט א גרונד-קאפיטאל פון 1 מיליאן דאלאר.

קאנפיסקירט א וואהל-אויפרוף.

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער רעגי-רונגס קאמיסאר האט היינט קאנפיסקירט אן אויפרוף פון די עקסט-לינקע.

זעלבסטמארד פון א פראקוראר.

וו י ל נ א, 10 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). היינט האט זיך דא דערשאסען דער וויצע-פראקוראר פון קרייז-געריכט מאיאר ווארשאווסקי. די סיבה פון זעלבסטמארד איז א נער-ווען-ערשיטערונג.

דער פראצעס וועגען עלילת דם אין דאבזשין.

ר י פ י ן, 10 (טעלעפאניש). היינט האט זיך דא אנגעהויבען דער פראצעס וועגען בלוט-בלבול אין דאבזשין אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצען 6 יודען און 14 קריסטען, וועלכע זענען אנגעקלאגט אין ארויסרופען אונרוהען און העצען איין טייל פון דער בעפעלקערונג געגען דער צווייטער.

דער פראצעס איז ענטשטאנען צוליב עקסצעסען וואס איז אויסגעבראכען געגען יודען, ווייל די ציגיינער האבען בעשולדיגט די יודען, אז זיי האבען דערהרג׳עט א ציגיינעריש מיידעל מיט ריטועלע צוועקען. ארום דעם גע-רישען בלבול האט די אנטיסעמיטישע פרעסע בשעתו געפיהרט א געוואלדיגע העצע געגען יודען.

אין בעשולדיגונגס-אקט ווערט וועגען די יודען געזאגט, אז זיי האבען גע-שלאגען די ציגיינער צוליב ראסען-האס״.

די בעשולדיגטע זאגען זיך נישט מודה אין קיין שולד.

היינט, האט מען אויסגעהערט א רייה עדות. סך הכל זענען דא 60 עדות.

איין קריסטין האט דערצעהלט, אז מ׳האט איהר געדראהט מיט שלאגען, אויב זי וועט עדות זאגען לטובת די יודען. צווישען די עדות הערט מען אזעלכע ווערטער, ווי „די יודען האבען שטענדיג געמארדעט אונזערע קינדער״.

דער פראצעס וועט דויערן צוויי טעג.

ציוניסטישער קאנגרעס — 30-טען אויגוסט אין באזעל.

ל א נ ד א ן, 10. (י.ט.א, טעלעגראפיש). אויף דער היינטיגער זיצונג פון אקציאנס-קאמיטעט איז בעשלאסען געווארען, אז דער אלוועלטליכער ציוניס-טישער קאנגרעס זאל זיך אנהויבען דעם 30 טען אויגוסט אין באזעל.

קאנפערענץ פון אייזען-סוחרים.

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) אין האנדעלס-מי-ניסטעריום איז היינט פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די אייזען-סוחרים, דאס האנדעלס-מיניסטעריום שטרעבט, אז דאס שטייגען פון אייזען זאל אויפ-הערען.

זיצונג פון דער מינדערהייטען-קאמיסיע.

וו א ר ש א, 10 טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) היינט איז פאר-געקומען א ווייטערדיגע זיצונג פון זאך-קענער אין די ענינים פון די נאציאנא-לע מינדערהייטען, די פראגע וועגען אפשאפען די צארישע בעגרענצונגען איז נאך נישט ערלעדיגט געווארען.

א פאליטישער מארד אין ווארשא.

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) 2 נישט-ענטדעק-טע פערזאנען האבען היינט אין אוונד פערנאכט אין א הויז אויף מלינארסקא גאס דעם קאנפידענט פון דער ווא-רשעווער דעפענזיווע זדיסלאוו ניעחיע-ראווסקי און האבען איהם דערשאסען. ביידע זענען תיכף נעלם געווארען.

וואהל-לאזונגען.

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). דער „וואהל קא-מיטעט צו פערטיידיגען די פוילישקייט פון דער הויפט-שטאדט״ האט היינט ארויסגעקלעפט אנ׳אויפרוף, אין וועל-כען ס׳ווערט צ.ב. געזאגט, אז די גלייכבערעכטיגקייט פון דער פוילישער בע-פעלקערונג איז א וצחון פון די יודען און קאמוניסטען.

ענטדעקט א באנדע געלד-פעלשער

ק ר א ק א, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די קראקא-ווער פאליציי האט ענטדעקט א באנדע פעלשער פון פוילישע באנקנאטען. די שפורען פון דער באנדע האבען גע-פיהרט קיין ווארשא. אי. שפיץ פון די געלד-פעלשער איז געשטאנען א מיטאר-בייטער פון דער פאליטישער פאליציי שווארץ. שווארץ איז ארעסטירט גע-ווארען.

קיין שטערונגען צו דער הלואה.

פוילישע דעלעגאטען פאהרען קיין פאריז, כדי די הלואה צו פינאליזירען.

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) ווי מיר דערוויסען זיך איז אויף דער לעצטער זיצונג פון מי-ניסטארען-ראט אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון פינאנץ-מיניסטער וועגען דער אמעריקאנער הלואה, ס׳האט נאר בעפעהלט די הסכמה פון פרעמיער מארשאל פילסודסקי.

נאך א בעראטונג, וועלכע דער פרעמיער האט דערנאך אפגעהאלטען מיט׳ן מיניסטער מיעדזשינסקי, האט מארשאל פילסודסקי מסכים געווען צו דער הלואה, בתנאי, אז ס׳וועלען גע-מאכט ווערען דארט עטליכע ענדע-רונגען.

איצט איז שוין נישטא קיין שטערונג און איגיכען וועלען ארויספאהרען קיין פאריז דער וויצע-פרעזעס פון „באנק פאלסקי״ מלינארסקי און דער דירעקטאר פון דעפארטאמענט בארא-סקי. זיי וועלען דארט פערבלייבען 2 וואכען און וועלען פערענדיגען די אינטערהאנדלונגען, ווען די הלואה וועט אונטערגעשריבען ווערען איז נאך נישט בעוואוסט, איינס איז אבער זי-כער, אז דאס אונטערשרייבען דעם אקט וועט פארקומען זעהר פריהערליך און אונטערשרייבען וועט דער פינאנץ מיניסטער טשעכאוויטש.

היינט איז פארגעקומען א בעראטונג וועגען דער הלואה צווישען דעם פי-נאנץ מיניסטער, אויסערן-מיניסטער און וויצע פרעמיער בארטעל.

וו א ר ש א, 10 (אטע) ווי מ׳אינפאר-מירט אונז, האט די פוילישע רעגירונג דערהאלטען פון קאנסארציום פון די אמעריקאנישע בענק א דעפעשע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט די הסכמה צו די פוילישע בעדינגונגען אזוי ארום וועט די פינאליזירונג פון דער הלואה קענען פארקומען אין דער צווייטער העלפט מאי. אויף דער דאזי-גער ידיעה האט באלד רעאגירט די בערזע, הויבענדיג דעם קורס פון גרעס-טען טייל אקציעס.

יודישער פראפ. מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין

לאדז, אלעע 1 טער מאי 2. קולטור-קאמיסיע.

שבת, דעם 14. מאי ד. י., 3.30 נאכמ. קומט פאר א

רעפעראט ד״ר מ. וויבערט (ווארשא)

א.ד.ט.: „די היינטיגע טעאטער-צענטרען איז איירארא: בערלין און מאסקווע״

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ שווארצבערג, פעטריקאווער 50 (אין הויף), פון 8—10 אין אווענד אין פעראיין און אין טאג פון רעפעראט—ביי דער קאסע.

538

צוויי וויכטיגע צירקולאַרען

האָט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום אַרויסגעגעבן וועגן אומזאַץ-שטייער.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דעם 9 מאַי איז אַרויסגעגעבן געוואָרען פאָלגענדער צירקולאַר צו אַלע פינאַנץ-אַמטען אין פּוילען:

די אונטערשיידען פון די סומען, וועלכע זיינען אָפּגעשאַצט געוואָרען פון אומזאַץ-שטייער אויפ׳ן יאָהר 1926 און צווישען די פּאַרשריפטליכע „זאַליטש-קעס" אויף דעמזעלבען יאָהר, קענען איינגעצאָהלט ווערען — אין שטראָף פאַר נישט בעצאָהלען אין טערמין און אָהן פּראָצענטער פאַר פּראָלאָנגאַציע — אין צוויי גלייכע ראַטעס: די ערשטע ביז׳ן 20 מאַי און די צווייטע ביז׳ן 15 יוני איינשליסליך. צו די דאָזיגע טערמינען וועט שוין נישט אָנגעווענדעט ווערען דער צוויי-וואָכענדיגער הנחה-טערמין.

די נישט איינגעצאָהלטע קוואַרטאַל-„זאַליטשקעס" אויפ׳ן יאָהר 1926, דאַרפען גלייך עקזעקוירט ווערען צוזאַמען מיט די שטראָפען.

עס ווערט אויך אָפּגערוקט דער טערמין פון איינצאָהלען די „זאַליטשקעס" אויפ׳ן אומזאַץ-שטייער פון יאָהר 1927 אויפ׳ן ערשטען און צווייטען קוואַרטאַל פון יאָהר 1927 אויף פאָלגענדען אופן:

די „זאַליטשקע" פאַר׳ן ערשטען קוואַרטאַל דאַרף איינגעצאָהלט ווערען ביז׳ן 15 יולי 1927 און פאַר׳ן צווייטען קוואַרטאַל ביז׳ן 15 אויגוסט 1927 איינשליסליך. דער 14 טעגיגער הנחה-טערמין וועט דאָ אויך נישט אָנגעווענדעט ווערען.

אונאָפּהענגיג פון דעם ווערען די לייטער פון די פינאַנץ-אַמטען אויפגעפאָדערט אַדורכצופיהרען אונטערזוכונגען פון די רעקורסען געגען די אָפּשאַצונגען פון אומזאַץ-שטייער אויפ׳ן יאָהר 1926 און אַלס רעזולטאַט דערפון בעגרעניצען די עקזעקוציעס ביז צו די סומען פון דעם פּראָוויזאָריש-פעסטגעשטעלטען אומזאַץ.

אַ צווייטער צירקולאַר איז פאָלגענדער:

פאַר הורטאָווניקעס, וואָס פיהרען אַפילו נישט קיין ביכער — אויף וויפיל זיי שטעלען פעסט, אַז זיי זיינען הורטאָווניקעס — האָט דער פּרעזעס פון פינאַנץ אַמט דאָס רעכט צו פערקלענערן דעם אומזאַץ-שטייער אויף 1 פּראָצענט. די דאָזיגע הנחה קען נאָר אָנגעווענדעט ווערען אויפ׳ן גרונד פון די אינדיווידועלע ביטעס פון שטייער-צאָהלער און נאָכ׳ן פעסטשטעלען, אַז דער פּעטענט פיהרט אָהן ספק אַ הורט הגדול.

גענעדיגט די ארץ-ישראל-קאָמפּאַניע אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק, 10 (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ). די גרויסע ארץ ישראל-קאָמפּאַניע אין אַמעריקאַ האָט זיך גענעדיגט מיט אַ גרויסען באַנקעט לכבוד דעם אָנפיהרער פון דער קאָמפּאַניע ריכטער ראָזאַלסקי. עס זיינען אַנוועזענד געווען פיל אָנגעזעהענע געזעלשאַפטליכע טוער. ס׳איז אָבגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט וועגען דער קאָמפּאַניע. ריכטער ראָזענוואַלד האָט ערקלערט, אַז מען קאָן צופרידען זיין מיט דער איצטיגער קאָמפּאַניע, ווייל ניו-יאָרק האָט היי יאָהר געגעבען אויף ארץ ישראל 25 פּראָצענט מעהר ווי פאַראיאָהרען.

דער „פאָרווערטס" געלויבט און „גע׳משפט" צו זיין 30 יעהריגען יובילעי.

ניו-יאָרק. (י.ט.א.) אַ גרויסער עולם האָט אָנגעפילט דעם סענטשורי-טעאַטער צו דער עפענטליכער פייערונג פון דעם 30-יעהריגען יובילעי פון „פאָרווערטס". דער עולם איז בעשטאַנען פון איינגעלאַדענע געסט: פאָרטרעטער פון יוניאָנס, פון אַרבייטער-רינג-אָבטיילונגען פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי און פון אַנדערע אַרבייטער אָדער סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס. דער פּרעזידענט מאָריס הילקוויט האָט מיטגעטיילט, אַז ראַמזיי מאַקדאָנאַלד איז קראַנק. זיין אָרט אויף דער בינע האָט פאַרנומען זיין טאָכטער, זי האָט געהאַלטען אַ קורצע בעגריסונגס רעדע.

אַחוץ איהר האָבען געהאַלטען רעדעס: וויקטאָר בערגער, מוני זאַגדער, אַ יונגע דייטשקע און אַ מיטגליד פון דייטשען פּאַרלאַמענט. דער פאָרשטעהער פון „בונד" אין פּוילען ה׳ ערליך. ריט-שער מענקין. אַב. קאַהאַן און ב. וולאַדעק. אַלע רעדעס זיינען איבערגעגעבען געוואָרען דורך ראַדיאָ אַחוץ דער רעדע פון וויקטאָר בערגער, וועלכע איז איבערגעהאַקט געוואָרען אין מיטען, ווען ער האָט אָנגעהויבען צו רעדען, אַז דער קאַפּיטאַל קאָנטראָלירט אין אַמעריקאַ אַלץ, אויך די ראַדיאָ סטאַנציעס.

אין דער צייט, ווען דריי טויזענד מענשען האָבען געפייערט דעם „פאָרווערטס"-יובילעי אין סענטשורי-טעאַטער איז דער זעלבער „פאָרווערטס" גע-משפט געוואָרען אויף דריי פערזאַמלונגען אין דריי בעזונדערע זאַלען. אין די דריי זאַלען האָבען זיך געפונען אַרום זעקס טויזענד מענשען און דער אורטייל, וואָס דער עולם האָט אַרויסגעטראָגען געגען דעם „פאָרווערטס" איז געווען „שולדיג".

אַ גענიאַלער שווינדלער

האָט געפעלשט די ביכער און בעשווינדעלט די יודישע קאָלאָניאַל-באַנק.

אין לאָנדאָנער צענטראַלען קרימינאַל-געריכט „אָלד ביילי" קומט איצט פאָר אַ פּראָצעס געגען דעם בעאַמטען פון דער יודישער קאָלאָניאַל-באַנק, סאַמסאָן סובאַלסקי, 22 יאָהר אַלט, וועלכער ווערט בעשולדיגט, אַז ער האָט געמאַכט פעלשונגען אין די ביכער פון דער באַנק מיט אַ שווינדלערישער כוונה. דעם אָנגעקלאָגטען ווערט אויך פאָרגעוואָרפען, אַז ער האָט מיט אַ כוון פערניכטעט געוויסע דאָקומענטען פון דער באַנק.

דער ציווילער תּ׳בע מצד דער קאָלאָניאַל-באַנק האָט אָנגעוויזען, אַז די שווינדלערייען פון סובאַלסקי׳ן זיינען געמאַכט געוואָרען אַזוי ראַפינירט, אַז מען דאַרף פשוט בויגען דעם קאָפּ פון בעוואונדערונג פאַר סובאַלסקי׳ס פעהיגקייטען און געשיקטקייט. אַלס רעזולטאַט פון זיין האַנדלונג איז די יודישע קאָלאָניאַל-באַנק בעשווינדעלט געוואָרען אויף אַ סומע פון לערך 16 טויזענד פונט. סובאַלסקי איז אַריין אין דער באַנק אַלס אַ נידריגער ביוראַליסט. ער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס פעהיג און אינטעליגענט. ער איז שנעל געשטיגען פון מדרגה צו מדרגה און אין סוף יאָהר 1924 איז ער געוואָרען דער איינקויפער פון דעם דעפּאַרטאַמענט פאַר אויסלענדישער וואַליוטע, וואו ער האָט בעקומען אַ געהאַלט פון 8 פונט און 10 שילינג אַ וואָך.

זיינע שווינדלערייען איז סובאַלסקי בעגאַנגען ביים קויפען און פערקויפען פראַנצויזישע פראַנקען אין דער ערשטער העלפט פון יאָהר 1926. דעם 23. יוני האָט סובאַלסקי געדאַרפט קויפען 2 מיליאָן 100 טויזענד פראַנק פאַר אַ קונה, וועלכען מ׳האָט געדאַרפט צושטעלען דאָס געלד אין דריי חדשים אַרום. סובאַלסקי האָט בעהויפטעט, אַז ער קויפט די דאָזיגע פראַנקען ביי דער באַנק פון בילבאַאָ צאָהלענדיג אַ פונט פאַר 176 פראַנקען. דעם 12. יולי זיינען די פראַנקען געפאַלען ביז צו אַ קורס פון 200 פאַר אַ פונט. סובאַלסקי האָט דאַמאָלס דערצעהלט, אַז ער האָט דאָס געלד צוריק פערקויפט אויף 176 פראַנק פאַר אַ פונט. אַ צווייט מאָל האָט סובאַלסקי געמאַכט אַ טראַנזאַקציע מפלומרשט אויפ׳ן חשבון פון אַ בעקאַנטען מעקלער, פאַקטיש האָט ער דעם פּראָפיט צוגענומען פאַר זיך.

סובאַלסקי׳ס פערטיידיגער, דער בעריהמטער אַדוואָקאַט סער הענרי קורטיס בענעט, האָט ערקלערט, אַז ער וועט בעווייזען, אַז די יודישע קאָלאָניאַל-באַנק האָט דורך סובאַלסקי׳ס טראַנזאַקציעס גאָרנישט פערלוירען.

די געריכטס-פערהאַנדלונגען דויערען.

רובינשטיין און ד״ר טאַרטאַקאָווער פערשפּילען.

טענסאַציע אויפ׳ן וואַרשאַווער שאַך טורניר.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) געכטען האָט זיך אָנגעהויבען אין וואַרשאַווער שאַך-קלוב אַ שאַך-טורניר, אין וועלכען עס נעהמען אָנטייל 4 שפּילער: די 2 איינגעלאַדענע וועלט-מייסטערס רובינשטיין און ד״ר טאַרטאַקאָווער און די 2 וואַרשאַווער שפּילער: דער מייסטער פון וואַרשאַ ד״ר קאָהן, און דער 3 טער זיגער פון פּוילישען טורניר אין לאַנד, מאַקאַרטשיק.

געכטען האָבען געשפּילט ד״ר קאָהן מיט רובינשטיינ׳ען און מאַקאַרטשיק מיט ד״ר טאַרטאַקאָווער.

די פּאַרטיע קאָהן — רובינשטיין האָט זיך געענדיגט מיט׳ן זיג פון ד״ר קאָהן. רובינשטיין האָט געשפּילט זעהר שוואַך. ער האָט געקאָנט מיט 2 צוגען לייכט געווינען די דאַמע, האָט ער געמאַכט אַ גראָבען פעהלער און אָנשטאָט צו געווינען די דאַמע, האָט ער פערלוירען אַ פיגור און פערשפּילט די פּאַרטיע.

די פּאַרטיע מאַקאַרטשיק — טאַרטאַקאָווער האָט זיך געענדיגט מיט׳ן זיג פון מאַקאַרטשיק׳ן, וועלכער האָט געשפּילט זעהר גוט. נאָכ׳ן 13 טען צוג צווינגט ער זיין געגנער צו פערלירען אַ פיגור און פיהרט ווייטער די פּאַרטיע ווי געהעריג און נאָכ׳ן 57-טען צוג צווינגט ער דעם געגנער אויפצוגעבען די פּאַרטיע.

אַראַבער ווילען באָיקאָטירען

די באַנקנאָטען מיט העברעאישע אויפשריפטען.

ירושלים, 10, (טעלעגראַפיש דורך יט״אַ). די אַראַבישע צייטונגען מעלדען, אַז אַן אַראַבישע דעלעגאַציע האָט זיך געווענדעט צו דער ארץ-ישראל-רעגירונג אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נייער וואַלוטע, אַז די אַראַבער ווילען זיך נישט בענוצען מיט מטבעות און באַנקנאָטען, אויף וועלכע עס וועלען זיך געפינען העברעאישע אויפשריפטען.

לאָרד פּלומער האָט געענטפערט, אַז די אויפשריפטען אויפ׳ן געלד מוזען זיין אין 3 שפּראַכען: ענגליש, העברעאיש און אַראַביש. ווער עס וועט באָיקאָטירען די נייע וואַלוטע וועט בעשטראָפט ווערען לויט די עקזיסטירענדע פאַרשריפטען.

די רומענישע רעגירונג רעספּעקטירט נישט די רעכט פון די יודישע שולען.

בעשלוסען פון דער בעראַטונג פון די יודישע קהלות אין אַלט-רומעניען.

בוקאַרעשט. (יט״אַ). דעם 30-טען אַפּריל און דעם 1-טען מאַי איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג צוזאַמענגערופען דורך דער „אוניאָן פון די יודישע קהלות פון אַלט-רומעניען", אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט מעהר ווי 40 דעלעגאַטען פון די קהלות און שול-קאָמיטעטען. זיינען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע צוויי רעזאָלוציעס; וועלכע כאַראַקטעריזירען דעם מצב פון דער יודישער שול אין אַלט-רומעניען:

1) די בעראַטונג קאָנסטאַטירט, אַז די עקזיסטענץ פון די יודישע שולען אין אַלט-רומעניען ווערט געשטערט דורכדעם, וואָס עס ווערען נישט אָנערקענט די רעכט פון די יודישע שולען.

2) די בעראַטונג האָט בעטראַכט די פראַגע וועגען רעליגיעזען אונטערריכט און שטעלט פעסט די נויטווענדיגקייט פון דאָזיגען אונטעררייכט און פון דער רעליגיעזער און בירגערליכער ערציהונג פון די קינדער.

פּראָפעסיאָנעלער שניידער-מייסטער-פערייז אין לאָדז
527
20 פּיעטריקאָווער 20
די קולטור-קאָמיסיע מעלדעט איהרע מיטגלידער, אַז היינט, מיטוואָך, דעם 11-טען מאַי, 9 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר אין פעראיינס לאָקאַל
פון ה׳
אַ פּאָרלעזונג אַרון. צימערמאַן
אויף דעם טעמאַ: „די ענטשטעהונג פון צעכען-געזעץ אין פּוילען און די עקאָנאָמישע לאַגע פון די יודישע האַנדווערקער".
אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.
איינטריט פריי.
די קולטור-קאָמיסיע.

ס׳איז שוין ערשינען
№ 7 „דער יתום"
מיט אַ זעהר אינטערעסאַנטען אינהאַלט.
צו בעקומען אין אַדמיניסטראַציע:
לאָדז, שענקיעוויטש-גאַס 3/5.

שטובען-מאָלער-מייסטער!!!
איהר קענט אומזיסט זעהען אַ גרויסען אויסוואָהל פון
מאָדערנע ווינער שאַבלאָנען
נור 2 טעג פון 6 ביז 9 אָוונד נור 2 טעג
— אין דעם — רעסטאָראַן ראָזענבלום
38 פּיעטריקאָווער 38
נור 2 טעג! נור 2 טעג!

וויכטיג נייעס!
דעם 15. מאַי ד. י. קומט פאָר די ערעפענונג פון גאָרטען.
קאָלאָסעאום
16 ציגעל-גאַס 16
מילכיגע פריהשטיקע, מיטאָגען און אָווענד-ברויטען פון 5 געננג—נור 1.50 זל. דער בופעט וועט זיין רייך פערזעהען, ווי אויך פילזנער ביער פון פאַס. אין פאַל פון אַנ׳אומגינסטיג וועטער, ווערען די טישען געדעקט אויף דער וועראַנדע. :—: דער גאָרטען וועט זיין אָפען טעגליך פון האַלב 7 פריה ביז 12 אַ זייגער אין אָוונד.
974
יעדען אָוונד מוזיק-קאָנצערט.
מיט אַכטונג ה. בערנהיים.

קאַפע-רעסטאָראַן
„בריסטאָל"
פּעטריקאָווער 30, טעל. 25-91
שמאַקהאַפטע מיטאָגען
עמפּפעהלט
צום פּרייז פון 2.75 זל., 3.50 זל. און 4.00 זל.
ווי אויך מילכיגע פריהשטיקע און אָווענד-ברויטען פון 5 געגג צום פּרייז פון 1.50 זל.
אויך עמפּפעהלט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע שפּייזען אַ לאַ קאַרט. ביטע מיך צו בעזוכען און זיך צו איבערצייגען!

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 11. מאַי. 1927

לאָדז. 11. מאַי. 1927

פּעטש

איבערצײַגען נישט.

אין די ד' אמות פון אונזער פּאָליטישן לעבען, אין דער ענגשאַפט פון די קלענערע און גרעסערע אידעאישע חילוקי-דעות, זענען מיר שוין באַקאַנט מיט דעם בעגריף, וואָס מיר האָבען אַנ'איראָנישען נאָמען געגעבען: „שלאָגענדע אַרגומענטען".

אַז איין צד איבערצייגט דעם צווייטען צד מיט קלעפּ, מיט פּעטש, מיט סטוסאַקעס — הייסט עס, אַז מען איז זיך גובר מיט „שלאָגענדע אַרגומענטען".

און אָט געדענקען מיר, ווי פאַרשטעהער פון אונזערע צוויי לינקע פּאַרטייען אין וואַרשאַ האָבען געפיהרט אַ פיזישע בלק-דיסקוסיע און געדעקט זיך געגענזייטיג מיט ממשות'דיגע „שלאָגענדע אַרגומענטען", שטעהענדיג זיך אָוראי שטעמפּעל פאַר די זיגען אין שלאַכט-פעלד...

דאָס זענען געפלויגען פייערדיגע פּעטש פאַר „עליות" און „ירידות", ווי אין די גוטע אַמאָליגע צייטען צווישען שטעטלשע בעלי-הבתים, און אויב די סיבות האָבען זיך אין אונזער צייט געביטען אין זייער פאָרם, האָט זיך דערפאַר לחלוטין נישט געביטען דער אויסגעפּרובטער קאַמפּס-מיטעל, וועלכער קען נאָר פאַרשאַפען לייטיש געלעכטער, און נחת רוח ביי אונזערע דעקלאַרירטע שונאים.

— יודען פּאַטשען זיך!

דאָס איז נאָך עד היום אַ שלאָגענדער אַרגומענט פאַר מכּה-האָבענדע ספּערען ביים דעבּידירען און פּראָגען פון יודישער קולטור און זעלבסטבעשטימונג.

דערצעהלען די נעכטיגע צייטונגען וועגען די פּעטש, וואָס דער געוועזענער מיניסטער דאָוגאַראָוויטש האָט געגעבען אונזער אַלט-באַקאַנטען נאָוואַשינסקי'ן, און מיר ווייסען שוין פון פריהער, אַז דער געפּאַטשטער ווערט זיי, די פּעטש פרובען אַריינצושרייבען אין דער געשיכטע און פאַרעכנען אויפ'ן חשבון פון דער מאַי-איבערקערעניש...

אמת, מיט די אויבען-דערמאַנטע יודישע פּעטש האָבען זיי קיין שום שייכות נישט, און זיי פערמאָגען אין קלאַנג גאָר אַנ'אַנדער נאַציאָנאַלע בעפאַרבונג — ביי אונז אָבער רופען זיי נישט אַרויס קיין ווידערקלאַנג פון פרייד, און אין דעם איינציגען פאַל פיהלען מיר מיט מיט דעם געליטענעם, וועלכער מיידט בעוועהנליך נישט אויס קיין געלעגענהייט צו שפּייען אונז אין פּנים.

אפשר איז טאַקי דער איינציגער מיטעל צו רעפלעקטירען אויף די נאָוואַשינסקי'ס בעליידיגונגען — פּעטש.

פונקט, ווי אַ משוגענעם הונד קען מען נאָר איבערצייגען מיט אַ שטעקען.

עס איז דאָ אָבער נאָך אַנ'אַנדער מיטעל — קאַראַנטין, דער מיטעל פון שטימען פערשווייגען, וועלכער ווירקט איבערצייגענדער, און צ'לם צום ריכטיגסטען.

מן.

Dr. med. **H. LUBICZ**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און גע-שטשלעכט קראַנקהייטען.

אין צוריקגעקערט.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (העראַאויספאַל) נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3 נאָכמיטאָג.—

אין קאַאיראָ

אַ בעזוך ביי'ם רב הכולל ר' חיים נחום

– פון –

ראובן ברייני.

אויף מאָרגען נאָך מיין אָנקומען אין קאַאיראָ בין איך פאַרמיטאָג געגאַנגען בעזוכען דעם אַמערראַבינער פון קאַאיראָ, די יעצט הויפּט-יודישע פיגור פון עגיפּטען, הרב חיים נחום.

ער איז פריהער געווען דער רב הכולל אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, וואו ער איז געווען אַ קרוב למלכות, אַ תקיף אין אילדיז קיאָסק ביים סולטאַן, און וואו ער האָט געשפּילט אַ ראָל אַלס דיפּלאָמאַט און פערטרעטער פון דער רעגירונג ביי די פערהאַנדלונגען מיט די באַלקאַנישע פעלקער.

די לעצטע יאָהרען איז ער דער הויפּט-ראַבינער אין קאַאיראָ.

הרב ר' חיים נחום (נאַחום) האָט מיך איינגעלאַדען אין זיין ביוראָ, אַ גרויסע פיאַלשטאַקיגע געביידע. דרויסען איז אַ שילד מיט דער אויפשריפט: משרד הרבנות הראשית בעוב"י מצרים (ביוראָ פון דעם הויפּט-ראַבינאַט אין מצרים).

איך האָב געמוזט דורכגעהן פיל קאָרידאָרען און זאַלען. די בעאַמטע אין יעדען זאַל האָבען מיך אַלץ געפרעגט: צו וועמען?

אין די זאַלען זאָגען געשמאַצען און געזעסען מאַסען מענשען, מענער און פרויען. אַלץ פון אָרעמען קלאַס, אָבער אויך גוט-געקליידעטע און — ווי עס שיינט-פון די וואויל האָבענדע.

די בעאַמטע האָבען מיר געזאָגט, אַז איך וועל מוזען לאַנג וואַרטען ביז מיין ריהע וועט קומען. איך האָב אָבער אַריינגעשיקט מיין וויזיט-קאַרטע צום רב, און ער איז גלייך אַליין אַרויסגעקומען מיר אַנטקעגען מיר און האָט מיך אַריינגעפיהרט אין זיין קאַבינעט, אַ זעהר רוימיגער, בעקוועמער צימער.

הרב נחום רעדט העברעאיש. ער איז אַ ספרדי און העברעאיש איז זיין נאַטירליכע שפּראַך. ער האָט מיר דערצעהלט, אַז ער האָט איינגעפיהרט, דאָס אין משרד הרבנות זאָלען אַלע רעדען העברעאיש (דער איינציגער פון נייעם ציון). די רבנים, וואָס געפינען זיך דאָרט, אשכנזים און ספרדים, אַלע געברויכען נאָר די העברעאישע שפּראַך. אַלע סעקרעטאַרען, מזכירים און די איבעריגע בעאַמטע, אַלע רעדען העברעאיש-ספרדות אויסער אַראַביש און פראַנצויזיש. אַנדערע אויך גוט ענגליש. דער פיפלשפּראַכיגער מורה.

הרב נחום, אַ מאַן אין דער ערשטער העלפט פון די פופציגער, קורץ, דיק און פעסט געוואַקסען, איז אויסערגעוויינט-ליך העפליך, ליעבענסווירדיג און בויגזאַם אין זיין פערקעהר מיט מענשען, ער איז געבוירען אין אָריענט, בעקומען זיין ערשטע בילדונג אין די אַליאַנס-שולען און געשטודירט נאָכדעם אין פּאַריז. פעראייניגט אין זיך די הצלחה, איינשמייכלענדע מאַניערען פון אַ פּאַריזער און פון מורח-קינד. ער איז אַ מעטלאַנג, אַ למדן, אַ פּאָליטיקער, דיפּלאָמאַט און כלל-טוער, איז אַ פּקח און אַ וועלט-מאַן. ער טראָגט זיין אָמט מיט גרויס ווירדע.

אַלע אין ראַבינאַט בויגען זיך פאַר אַ'הם מיט גרויס אַכטונג, און אויפ'ן וואוגק דערפילט מען זיין וואונש, זיין בעפעהל. ער איז אַנ'אַמיציעלע פערזענליכקייט, און ווערט זעהר געאַכטעט אויך ביי גישט-יודען. פערשטעהט צו בעהאַנדלען מענשען. האָט פיל בעריהמט קען די וועלט און אַלע יודישע בעדייטענדע פערזענליכקייטען. ווייס וואו איין און וואו אויס. אין דער צייט פון וועלט-קריג האָט ער אויך בעזוכט אַמעריקע און דורכגעפיהרט אַ דיפּלאָמאַטישע מיסיע. ער איז אויך געווען קאַנדידאַט-ראַבינער ביים „דושאָינט" פאַר די מורח-יודען.

זיין פערהעלטניש צום ציוניזם איז אַ לעגאַלע, אַ פּאָזיטיווע, אָבער ער האָט מיר אַליין מודה געווען, אַז פּראַקטיש קען ער גאָרנישט אויסטון פאַר ארץ-ישראל, ווייל עס איז אוממעגליך צו בעקעהרען די יודישע מיליאָנערען פון קאַאיראָ צום ציוניזם. זיי זענען צו מאַטעריאַליסטיש, צו פּראַקטיש.

איך האָב געפרעגט ביים רב הכולל וועגען דעם מצב פון יודענטום אין קאַאיראָ. דערויף האָט ער מיר געענטפערט: ער האַלט אין דער גרויסער שוהל זיינע דרשות, נישט נאָר אין אַראַביש און אין פראַנצויזיש, נאָר פון צייט צו צייט אויך אין העברעאיש. און די מייסטע פון די צוהערער פערשטעהען איהם אויך, ווען ער רעדט פון דער בימה אין העברעאיש.

קאַאיראָ האָט גרויסע יודישע קינדער-שולען, וואָס ווערען אויסגעהאַלטען פון דער קהלה, און אין די שולען בעקומען די קינדער אַ רעליגיעזע ערציהונג און אַלע לערנען העברעאיש.

ער האָט פאַר מיר שטאַלצירט מיט דער חברה „כתר תורה", וואָס ער האָט געגרינדעט אין קאַאיראָ.

פינף און-פערציג טויזענד יודישע נפשות לעבען אין קאַאיראָ. די מעהרסטע זענען ספרדים, די קלענערע מינאָריטעט זענען אשכנזים, זייער צאָל וואַקסט אין דער לעצטער צייט.

הרב חיים נחום האָט מיך אַריינגעפיהרט צום בית-דין, וואו עס זענען געזעסען די אַלע רבנים, וואָס קאַאיראָ פערמאָגט, און זייער צאָהל איז נישט קליין, און האָט מיך פאָרגעשטעלט פאַר זיי. צווישען זיי האָב איך געפונען געבוירענע אין רוסלאַנד און אין פּוילען. מאַנכע פון זיי זענען אויך משכילים און קענער פון דער ניי-העברעאישער ליטעראַטור. צווישען די רבנים זענען פאַראַן סאַמאַריטאַנער, כאַראַקטעריסטישע ערשיינונגען.

די מעהרסטע פערזאָנען, וואָס האָבען זיך צו יענער צייט געפונען אין ראַבינאַט און ביים בית-דין זענען געקומען אין די אַנגעלעגענהייטען פון קדושין און גטין.

פיל אינטערעסאַנטע, פערוויקלטע עפּיזאָדען פונם יודישען פאַמיליען-לעבען אין עגיפּטען איז מיר אויסגעקומען הערען. וועגען דעם ביי אַנ'אַנדער געלעגענהייט.

ווען מיר זענען צוריק אַריינגעקומען אין בעקוועמליכען קאַבינעט פונם רב הכולל, האָט ער מיר דערצעהלט, אַז מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט ער מגייר געווען אַ קאַטוילישען אַדוואָקאַט גאָרנאַטאַ, איינער פון די בעגאַבטעסטע און געלערנטסטע פערטיידיגער. איידער מען האָט איהם גע'יודישט האָט ער, דער קאַטאָליק, געגומען אַ געוויסע צייט אונטערריכט ביים רב אין יודישקייט.

ער, הרב נחום, האָט אַריינגעבראַכט אין דת ישראל אויך פיער קראים'ען (קאַראַאימען). די צאָל פון די קראים'ער אין קאַירא זענען אַרום צוויי טויזענד, ווי דער רב גלויבט.

רעדענדיג מיט מיר, האָט הרב חיים נחום אַ דריק געטאָן אַנ'עלעקטרישען קנאָפּ (ער איז פערבונדען דורך עלעקטרישע גלעקלאַך מיט אַלע אָפּטיילונגען פונ'ם ביוראָ און דער גר, וועלכער האָט זיך דאָן צופעליג געפינען אין משרד הרבנות, איז אַריינגעקומען. ער האָט איהם מיר פאָרגעשטעלט.

דער גר, דער געוועזענער קאַטאָליק, איז אַ יונגערמאַן פון זיבען-און-צוואַנציג, אַנ'אינטעלעקטועלער און זעהר סימפּאַטיש. דער יונגער, בעקאַנטער אַדוואָקאַט איז, ווי אַ גר, זעהר פעראינטערעסירט אין יודישקייט, אין יודישע פּראָבלעמען. ער בעגרייפט דעם ציוניזם פיל בעסער און ערנסטער ווי די יודישע אַדוואָקאַטען אין עגיפּטען, אויסגענומען עם פאַרשטעהער פון די ציוניסטען אין אַלעקסאַנדריע, וועלכער איז אַ דענקענדער און פערטיפטער רענעטאַנס-יוד, דער זוהן פון אַ למדן און אַ געלעהרטען ספרדי.

פריינטלאַך אוועקגעפיהרט האָט מיך דער רב הכולל איינגעלאַדען צום טיש אין זיין הויז. אַ גרויסע וואוינונג, אָריענטאַליש איינגעריכטעט. פיל אַלטע ספרים, אַנטיק-רעליגיעזע חפצים.

עס האָט געהערשט ביים רב אין הויז אַ דורך-און-דורך שבת'דיגע שטימונג. עס האָט זיך געפיהלט די נשמה יתירה.

עס זענען געווען געלאַדען צום טיש איינגע וויכטיגע אייראָפּעאישע געסט פון פערשידענע לענדער, מאָדערנע, וועלטליכע און אָנגעזעהענע יודען.

הרב נחום, אַ מאָדערנער וועלט-מענש, האָט בעטאָנט, אויף אַ פיינעם אופן, זיין רעליגיעזיטעט און זיין לומדות. ער האָט מיר געוויזען זעהר אינטערעסאַנטע שאלות און תשובות פון אַלטען, זעלטענעם דרוק, יקרי-המציאות, און האָט מיך אויפמערקזאַם געמאַכט אויף אינטערעסאַנטע, כמעט אונגלויבליכע שטעלען, אין די תשובות, וואָס בעלייכטען דעם עקאָנאָמישען מצב אין זעכצעהנטען יאָהרהונדערט, ווי אויך דעם צושטאַנד פון די זיטען און פאַמיליען-פערהעלטנישען: שטעלען, וואָס זענען נאָך נישט אויסגענוצט פון אונזערע היסטאָריקער.

דער רב האָט פיל גערעדט וועגען די פיל אוצרות פאַר דער יודישער געשיכטע, וואָס געפינען זיך אין קאַירא, מאַנוסקריפּטען, בעזונדערס אין אַראַביש, אַרכעאָלאָגישע אויסגראַבונגען און ד. ג. די אַלע זעלטענע אוצרות זענען בעגראָבען אין פּריוואַטע ביבליאָטעקען, ווי אויך אונטער דער ערד. מיט דער הילף פון די דאָזיגע אוצרות האָט מען בעקאַנט און געמוזט „קאָרעגירען", ריכטיג שטעלען, און בעלייכטען געוויסע קאַפּיטלען אין אונזער געשיכטע, אין דער אַנטיקער ווי אין דער מיטעלאַלטערליכער.

עס גיט אַ קליינע יודישע היסטאָרישע געזעלשאַפט אין קאַירא. די מיטגלידער, וועלכע זענען דורכגעדרינגען מיט'ן געדאַנק, אַז עס איז נויטיג צו דערוועקען, אויפצוזוכען און אויסצופאָרשען די מאַטעריאַלען, די שאַצען פון היסטאָרישע דאָקומענטען, זענען מיטגלידער און בלייבען ביים גוטען ווילען.

גרויסער פּאָליטישער פּראָצעס אין גראָדנא.

37 פערזאָן אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק.

אין גראָדנא האָט זיך אָנגעהויבען דער פּאָליטישער פּראָצעס פון 32, כמעט אַלע יודען, גראָדנער איינוואוינער, וועלכע ווערען בעשולדיגט לויט'ן פּרט. 102 פון שטראָף-קאָדעקס פאַר געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי פון מערב ווייס-רוסלאַנד. זייער אַנטי-מלוכה-שע טעטיגקייט זאָל האָבען בעשטאַנען דערין, וואָס זיי האָבען געפּלאַנט אַרויסצורייסען אַנ'אויפשטאַנד, אָבצורייסען דעם פּוילישען טייל פון מערב ווייס-רוסלאַנד און פעראייניגען עס צו ראַטען-רוסלאַנד.

פון די 32 בעשולדיגטע זיצען 18 אין תפיסה קרוב 2 יאָהר צייט און די איבעריגע 14 געפינען זיך אויף דער פריי נעגען קויציע.

די בעשולדיגונג פון די אַלע אויבענדערמאַנטע שטעלט זיך פאַר אויף פאָלגענדען אופן:

אין יאָהר 1925 האָט די אויפמערקזאַמקייט פון דעם לייטער פון דער גראָדנער תפיסה, מעטשיסלאַוו קאָצילעצקי, צוגעצויגען דאָס, וואָס געוויסע פערזאָנען ברענגען אַ גרעסערע צאָהל פּאַקעטען ספּעציעל פאַר די פּאָליטישע אַרעסטירטע.

אָנגעהמענדיג, אַז די דאָזיגע פּראָוויאַנטירונג פון די אַרעסטירטע ווערט דורכגעפיהרט דורך אַ געוויסע אָרגאַניזאַציע האָט דער לייטער פערהאַלטען איינעם, אַ געוויסען לייב וואָלינסקי, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די פּראָדוקטען האָט ער בעקומען פון אַנ'אונבעקאַנטע פערזאָן אויף דער גאַס. וואָלינסקי איז געוואָרען אַרעסטירט און איבערגעשיקט אין רשות פון דער אויספאָרשונגס-מאַכט.

אין איינציגע טעג אַרום איז פערהאַלטען געוואָרען אויך אַ צווייטער, אַ געוויסער יואל קוליק ביי דער תפיסה מיט אַ ג' עטפּרען סכום פּראָווזיאַנט.

אין גאַנג פון דער אויספאָרשונג זענען יואל קוליק און לייב וואָלינסקי אָנגעקלאַגט געוואָרען אין געהערען צו דער אינטערנאַציאָנאַלער אָרגאַניזאַציע „מאָפּר" און זענען אַרויסגעלאָזען געוואָרען אויף דער פריי ביז'ן פּראָצעס אונטער דער אויפזיכט פון דער פּאָליציי.

דעם 6. סעפּטעמבער 1925 יאָהר האָבען די דורכגעהער אויף פאָדאָלנע גאַס בעמערקט ווי עס האָט זיך פלוצלינג בעוויזען פון די זייטיגע געסלעך אַ גרעסערע צאָהל יונגעלייט אין עלטער פון 18 ביז 20 יאָהר. אינדערזעלבער צייט איז פון אַ דריי-איגער געסעל אַרויסגעלאָפען אַ יונגע פרוילין און האָט אויפגעהויבען אַ רויטע פאָהן מיט אַנטי-מלוכה'שע אויפשריפטען. ס'האָט זיך דאַן פאָרמירט אַ גאַסען-צוג פון אומגעפעהר 30 מאַן, וועלכע, אויסשרייענדיג: „זאָל לעבען לענין און טראָצקי!" און פונאַנדערוואַרפענדיג קאָמוניסטישע אויפרופען, האָבען זיך געלאָזט געהן ווייטער. פלוצלינג האָט זיך פון הינטען בעוויזען אַנ'אָפּטיילונג מיליטער, אויסערדעם זענען פון די דערבייאיגע קאַזאַרמעס אַרויסגעגאַנגען אַ גרעסערע צאָהל סאָלדאַטען. די דעמאָנסטראַנטען האָבען זיך דערשראָקען און זיך צולאָפען.

איינער פון די דורכגעהער האָט אין דער טרעגערין פון דער קאָמוניסטישער פאָהן אין איניגע טעג אַרום דערקענט דער בעשולדיגטער עסקע אַבראַמאָוויטש, וועלכע איז געוואָרען פערהאַלטען.

אין אַ קורצע צייט אַרום זענען פערהאַלטען געוואָרען די איבעריגע בעשולדיגטע און פון דער פערפיהרטער געגען זיי אויספאָרשונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז פיל פון זיי האָבען זיך פערנומען מיט קאָלפּאָרטירען קאָמוניסטישע ליטעראַטור, אויסגעהאָנגען רויטע פאָהנען, געגומען אַ אַקטיווען אָנטייל אין דער קאָמוניסטישער בעוועגונג. א. אַז. וו.

צו דעם פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען העכער 40 עדות. אַלס עקספּערט טרעט אַרויס אין פּראָצעס דער פּאָליציי אינספּעקטאָר פון וואַרשאַ, מיכאַל סנאָרסקי.

אַלס בעשולדיגער אין פּראָצעס טרעט אַרויס פּראָקוראָר מיכאַלאָווסקי. מצד דער פערטיידיגונג טרעטען אַרויס 12 אַדוואָקאַטען בעשטימטע פון אַמט און געדונגענע דורך די בעשולדיגטע.

Dr. **Z. Rakowski**

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז-און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81

ערעפּשאָנדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאָטשניצע וניאָנסקאַ 17 פון 10—11 און פון נ.מ. 2—3

נײַער פֿאָלקסבלאַט
11. מײַ 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט
11. מײַ 1927.

11
מיטוואָך
ט
אייר תרפ"ז

מײַ
זון־אויפגאַנג 4.10
זון־אונטערגאַנג 6,58
לענג פֿון טאָג 13, 12

פּאָבאָר.

יאהרגאַנג 1905.

אין דער קאָמיסיע נומער 1 (טרױגוט 10) דאַרפֿען זיך שטעלען:

היינט, דעם 11. מײַ, די, וואָס האָבען אָרדאָטשעניעס לויט'ן אַרטיקעל 35 און קאַרטען פֿון נומער 2500 – 3000.

מאָרגען, דעם 12. מײַ פֿון נומער 3001 – 3 501.

אין דער קאָמיסיע נומער 2 (זאַקאָנטנא 82).

יאהרגאַנג 1906

5. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

היינט, דעם 11, מײַ – די וואָס זייערע נאָמען הויבען זיך אָן מיט F. E. D. C.

מאָרגען, דעם 12. מײַ – G. H. Ch.

קיין נאָמענטליכע אויפֿאָדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאָמיסיעס הויבען אָן זייער טעטיגקייט פּונקט 8 אַ זייגער אין דער פֿריה.

בימעס וועגען אָדראָטשעניעס דאַרפֿען אַריינגעטראָגען ווערען אין רעגי־רונגס־קאָמיסאַריאַט צוזאַמען מיט די דאָקומענטען, וועלכע שטעלען פֿעסט דאָס רעכט צו געניסען פֿון אָדראָטשע־ניעס, שפּעטסטענס אַ טאָג פֿאַר'ן טער־מין, ווי מ'דאַרף זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר־קאָמיסיע.

בימעס וועגען אַנערקענען אַנדער־האַלבען יאָהריגע דינסט־צייט דאַרפֿען אַריינגעטראָגען אין רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט די דאָזיגע פּאָבאָראָווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אָדראָטשעניעס, אָדער ווילען היי־יאָהר נישט געניסען פֿון אָפּלעגען דאָס מיליטער־דינסט.

פֿון דער סטאַראָסטווע.

דאַרפֿען זיך היינט שטעלען אין פּ. ק. או. – פּאָוויאַט (פּעטריקאָווער 187 די יונגע לייט פֿון אַלע יאָהר־גענג, וואָס דאַרפֿען זיך היי־יאָהר צושטעלען און וואָס וואוינען אין באַבימס.

שטיצט „טאָז"!

קויפֿט די היינטיגע אָבציי‌כנונג!

היינט ווערט איבער די גאַסען פֿון אונזער שטאָדט פֿערקויפֿט אַן אָבצייכ־נונג לטובת דער סימפּאַטישער און גאָר נוצליכער געזעלשאַפֿט „טאָז".

„טאָז" איז אַלעמען גוט בעקאַנט. אויב די קראַנקהייטען צווישען דער יודישער בעפֿעלקערונג ווערען ענערגיש בעקעמפֿט און אויסגעראָטען, אויב עס ווערט געזאָרגט, אַז אונזער יונגער דור זאָל זיין געזונד, ליגט דערין בלי ספק אַ גרויסער פֿערדינסט פֿון „טאָז".

איצט, צום זומער, האָט זיך „טאָז" ווידער גענומען צו דער טראַדיציאָנע־לער אייפֿעריגער מיסיע פֿון אַרויסשיקען קראַנקע יודישע קינדער אויף ספּעציעל אָרגאַניזירטע זומער־קאָלאָניעס. פֿאַר די אָרימע קינדער, וועלכע שמאַכטען אין די נאַסע, פֿינסטערע שטיבלעך פֿון זייערע אָרימע עלטערן, איז דאָס אַקציע אַן אמת'ע ישועה.

שטיצט זשע „טאָז"! קויפֿט די היינ־טיגע אָבצייכנונג!

איז די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען די פֿאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין (פּיעטרקאָווער 225); מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95); מ. ראָזענבלום (ציגעל־גאַס 12); יורשים פֿון גאָרפֿיין (ווסכאָדניע 54); קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15).

וואָס יעדער פּאָבאָר־פֿליכטיגער דאַרף וויסען,

ווען די מיליטער־פֿליכטיגע דאַרפֿען זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר־קאָמיסיע.

צו דער אַלגעמיינער פּאָבאָר־קאָמיסיע מוזען זיך שטעלען:

1) די מענער, וועלכע ווערען אַלט 21 יאָהר, בעת אַ מלחמה אויסברוך ווערען גערופען 19 יעהריגע;

2) די מענער, וועלכע זיינען שוין דאָס פֿאָריגע יאָהר געשטאַנען פֿאַר דער פּאָבאָר־קאָמיסיע, נאָר זיינען אַנער־קענט געוואָרען צוליב זייער געזונד אָדער קערפּערליכען צושטאַנד פֿאַר צייט־ווייליג נישט פֿעהיג צום מיליטער־דינסט און האָבען אויף דעם סמך צע קומען אַן אָדראָטשקע (קאַט. B.);

3) די מענער, וועלכע האָבען דאָס פֿאָריגע יאָהר בעקומען אַן אָדראָטשעניע אויפ'ן סמך פֿון אַן אָפּ־עקונסטוואַ (פּרט. 53) אָדער שטודיום (פּרט. 57);

4) די מענער, וועלכע האָבען נאָך נישט איבערגעטרעטען דעם פּאָבאָר־עלטער (21–23) אָדער זיינען נאָך נישט עלטער, ווי 50 יאָהר און זיינען נאָך ביז איצט אינגאַנצען נישט געשטאַנען פֿאַר קיין פּאָבאָר־קאָמיסיע, אַלס איינס צוליב וואָס פֿאַר אַ סבות. דעסגלייכען מוזען זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר־קאָמיסיע די מענער, וועלכע האָבען אין משך פֿון לויפֿענדען יאָהר בעקומען די פּוילישע בירגערשאַפֿט און זיינען נאָך נישט עלטער ווי 50 יאָהר און

5) די מענער, וועלכע האָבען דער־לאַנגט אַ בקשה און ביינעלעגט אַלע נויטיגע דאָקומענטען ביז'ן 1 אַפּריל, אַז מען זאָל זיי אַריינציהען אין מיליטער־דינסט אַלס פֿריי־ווילליגע.

י. א.

מלוכה־פּרעזידענט וועט בעזוכען די סינאַגאָגע.

נעכטען האָט דער קאָמיטעט ביי דער יודישער קהלה אויסגעאַרבייט דעם מלוכה פּרעזידענט, אַפּגעהאַלטען זיין ערשטע זיצונג. ס'איז אויסגעשטעלט געוואָרען אַן עקזעקוטיווע, וועלכער וועט זיך היינט צוזאַמענקומען. ס'איז בעשלאָסען גע־וואָרען אויף היינט 12 אַ זייגער צו־זאַמענצורופֿען אין לאָקאַל פֿון דער יו־דישער גמינע אַ בעראַטונג פֿון פֿער־טרעטער פֿון די יודישע טורן־פֿעראיי־נען און סקויפֿען־אָרגאַניזאַציעס: „בר־כוכבא", „הכח", „חשמונאי", „שמשון", „ברית השומר" און „השומר הצעיר".

אין פּראָגראַם איז פֿאָרויסגעזעהען אַז נאָכ'ן אָנקומען פֿון מלוכה פּרעזי־דענט דורכ'ן טריומף טויער אויף זשגאָו־סקע גאַס, וועט ער אויפֿגענומען ווע־רען דורכ'ן עקזעקוטיוו פֿונ'ם אויפֿ־נעהמס־קאָמיטעט אין אַנ'עהרען־קאָמ־פּאַניע פֿון 31. פּולק. פֿון דאָרט וועט דער מלוכה־פּרעזידענט אָפּפֿאָהרען אין דער קאַטעדראַ פֿון סטאַניסלאַוו קאָסטקי, וואו מ'וועט איהם אויפֿנעהמען דער בישוף טימענעצקי, פֿון דאָרט וועט ער אָפּפֿאָהרען אין דער עוואַנגעלישער קירכע, וואו ס'וועט איהם אויפֿנעהמען דער סופּעראינטענדענט און פֿון דאָרט אין דער סינאַגאָגע אויף אַלעיאַ קאָש־טשושקי, וואו ס'וועט דעם מלוכה פּרע־זידענט אויפֿנעהמען די פֿערוואַלטונג פֿון דער יודישער קהלה.

אַ באַהן־קאַטאַסטראָפֿע.

צום גליק אָהן מענשליכע קרבנות.

(§) נעכטען 6 אַ זייגער אינדערפֿריה איז פֿון וואַרשאַ קיין לאָדז געגאַנגען אַ משא־צוג אָנגעלאָדען מיט קוילען. צווישען דער סטאַציע זשעלקאָוויץ און לאָוויטש איז מיט'ן צוג געשעהן אַ קאַ־טאַסטראָפֿע. צוליב דעם, וואָס דער ליניע ווערעקסעל איז געווען קאַליע, איי־ניגע וואַגאָנען מיט קוילען האָבען זיך איבערגעדרעהט.

דעם מאַשיניסט, וועלכער האָט אָנ־געפֿיהרט דעם צוג, האָט זיך איינגע־געבען צו פֿערהאַלטען בעצייטענס דעם לאָקאָמאָטיוו און די קאַטאַסטראָפֿע האָט נישט בעקאָסט קיין מענשליכע קרבנות.

אויפֿ'ן אָרט פֿון דער קאַטאַסטראָפֿע איז באַלד אָנגעקומען אַן אויס־פֿאָרשונגס־קאָמיסיע, וועלכע האָט פֿעסט־געשטעלט, אַז די שולד אין דער קאַ־טאַסטראָפֿע טראָגט די באַהן־דירעקציע אַליין, וועלכע האָט נאָך נישט אויסגע־נומען די אַלטע פֿערזשאַווערטע ליניע־ווערעקסלען, וועלכע פֿונקציאָנירען נישט גוט.

צוליב דער קאַטאַסטראָפֿע איז גע־שטערט געוואָרען אויף איינגע שעה דער נאָרמאַלער באַהן־פֿערקעהר צווי־שען לאָדז – וואַרשאַ–פּויזען.

טראַגישער זעלבסטמאָרד פֿון אַ יוד.

וואַרפֿט זיך אַראָפּ פֿון 2. שטאָק און בלייבט טויט אויפֿ'ן אָרט.

(–) אין איינעם פֿון די היגע שפּי־טאָלען האָט נעכטען פּאַסירט אַ שרעק־ליכער פֿאַל. אונזער מיטאַרבייטער האָט פֿעסטגעשטעלט פֿאָלגענדעס:

אויף פּעפּער גאַס 15, האָט געוואוינט אַ געוויסער קרופּניק. מיט אַ צייט צו־ריק איז ער קראַנק געוואָרען און אין שפּיטאָל האָט מען איהם געמאַכט אַן אָפּעראַציע. קרופּניק איז געזונד געוואָ־רען און איז אויסגעשריבען געוואָרען פֿון שפּיטאָל. אָבער די לעצטע צייט האָט ער זיך ווידער אָנגעהויבען פֿיהלען שלעכט און מ'האָט איהם ווידער אַריינגענומען אין שפּיטאָל, וואו מ'האָט איהם געוואָלט מאַכען נאָך אַמאָל אַן אָפּעראַ־ציע. קרופּניק האָט געליטען אונגעהוי־ערע יסורים. פֿאַרטאָג אַרום 6 אַ זיי־גער, נישט קענענדיג שוין אויסהאַל־טען די יסורים, איז ער אַרויסגעשפּרונ־גען פֿון 2 טען שטאָק, און איז געבלי־בען טויט אויפֿ'ן אָרט.

מיט דער לויה האָט זיך פֿערנומען „חסד־של־אמת".

שבועה

פֿון יודישע רעקרוטען.

ו"ו) היינט קומט פֿאָר אַ פֿייערליכע שבועה פֿאַר די רעקרוטען. מיט די יודישע רעקרוטען וועט שווערען דער מורה־הוראה פֿיינער.

אינספּעקציע

אי'ן דער עלעקטראָווניע.

נעכטען האָט אין לאָדז געוויילט דער מיניסטעריאַל־ראַט אינזש. זשעליג־סקי, וועלכער האָט דורכגעפֿיהרט אַן אינספּעקציע אין דער לאָדזער עלעק־טראָווניע.

נאָכדעם איז דער מיניסטעריאַל־ראַט זשעלינסקי אַוועק אין רעגירונגס־קאָמי־סאַריאַט, וואו ער האָט אויפֿגענומען אַ דעלעגאַציע פֿון די קראַנקען־קאַסע־מעני־טען, וועלכע האָבען איהם פֿאָרגעשטעלט זייערע פּאָסטולאַטען.

וואָיטשעכאָווסקי

אין פּאַביאַניץ.

(:) אין פּאַביאַניץ האָט נעכטען גע־וויילט דער געוועזענער פּרעזידענט וואָיטשעכאָווסקי. ס'איז לכבוד איהם פֿאָרגעקומען אַ פֿייערליכער קבלת־פּנים.

אַ צווייטער בריף פֿון מאַסקווע

צו די לאָדזער קלאַסען־פֿעראיינען.

(ב) אויף דער לעצטער זיצונג פֿון דער הויפּט פֿערוואַלטונג פֿון טעקסטיל אַרבייטער־פֿעראיין איז פֿאָרגעלעזען גע־וואָרען אַ בריף פֿון מאָסקווער טעק סטיל־אַרבייטער־פֿערבאַנד. אינ'ם בריף פּאָלעמיזירט דער מאָסקווער פֿערבאַנד מיט'ן בריף פֿון פּוילישען קלאַסען־פֿער־איין, וועלכער האָט זיך אָפּגעזאָגט פֿון דער מאָסקווער שטיצע בעת'ן טעקסטיל־אַרבייטער־שטרייק אין לאָדז.

די פֿערוואַלטונג האָט בעשלאָסען קורץ צו ענטפֿערען און אויפֿמערקזאַם צו מאַכען אויף איינגע פּאָליטישע מאָמענטען פֿונ'ם בריף.

פֿערזאַמלונג פֿון שניידער־מייסטער באַלעבאַטים.

זונטאָג אין אָווענט איז אין אייגענעם לאָקאַל אַל. 1 מײַ פֿאָרגעקומען אַ פֿערזאַמ־לונג פֿון דער דאַמען־מאַגאַזין־סעקציע.

אויף דער פֿערזאַמלונג איז ברייט פֿערהאַנדעלט געוואָרען די פֿראַגע־לאָגע. ס'איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער אַרבייטס לוין איז אַ קליינער און דערצו וויל מען נאָך יעצט רייסען לוין.

ה' גאָלדבערג האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט פֿון דער דעלעגאַציע ביים וואָ־יעוואָדע ווי אויך פֿון די לעצטע שריט פֿון דער פֿערוואַלטונג בנוגע די שטייער־ען. נאָך אַ דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען אונטערצושטיצען די פֿערוואַל־טונג אין איהרע אַקציעס.

צום סוף איז בעטראַכט געוואָרען די הזגדלונג פֿון ה' יעקב גוטמאַן געגען דעם מיטגליד גלאַנק און ס'איז אָנגע־נומען געוואָרען פֿאָלג. רעזאָלוציע: די פֿערזאַמלונג טראָגט אַרויס איהר שאַרפֿ־סטען פּראָטעסט געגען דער סקאַנדאַ־ל־עוזער הזגדלונג פֿון ה' יעקב גוטמאַן (פֿרייהייטס־פּלאַץ 6) לגבי דעם מיטגליד ה' גלאַנק פֿאַר בענוצען זיך מיט טעראָר בעת'ן מאָנען פֿאַר זיין אַרבייט.

די פֿערזאַמלונג האָט אויך בעשלאָ־סען אונטערצושטיצען די האַנדווערקער־באַנק פּאָמאָרסקאַ 15.

קליינער פֿעליעטאָן.

טויט! – דעם טויט!

אַ קליינע ידיעה לויפֿט דורך אין דער פּרעסע:

די טשעכאָ־סלאָוואַקישע מלוכה האָט אָבגעשאַפֿט דעם טויט שטראָף.

דאָס איז די טאַט פֿון אַ מאָדערנער קולטור־מלוכה.

אין דער מינוט, וואָס דאָס נייע עסטרייך איז געוואָרען אַ רעפּובליק, איז די טויט־שטראָף אָבגעשאַפֿט געוואָרען.

דאָס אָבשאַפֿען פֿון טויט־שטראָף אין די ביידע – כאָטש קליינע – מלוכות איז נישט קיין אָריגינאַל. דאָס פֿיצעלע שווייצאַריע, האָט מיט דער ענטשטע־הונג פֿון דער מלוכה איינגעפֿיהרט גע־זעצען אָהן טויט־שטראָף.

טויט־שטראָף פֿאַר מאָרדען, הייסט, ווייזען דער מערדער־וועלט, דאָס אויך מלוכות זיינען אַזוי באַרבאַריש און קע־נען „געזעצליך" מאָרדען און דאָס מיט אַלערליי „צערעמאָניעס"..

דאָ – אַ „גיליאָטינע", וואָס פֿאַלט אַראָפּ אויף דעם קאָפּ און שניידט איהם דיר אָפּ כהרף עין, אַ געוויסע ווילט לעבט נאָך דער קאָפּ בעזונדער און דער קאָפּלאָזער קערפּער בעזונדער.

„גיליאָטינע" איז נאָך די מאָדערנע בעגריפֿען, אַ ווערק פֿון „רחמים", זי ברענגט דעם טויט גיך און באַלד – און אין אונזערע טעגליכע תפֿלות מע־גען מיר מתפּלל זיין: „מדת הרחמים עליגו התגלגלי" – אויב שוין שטאַרבען מיט אַ אומנאַטירליכען טויט, טאָ זאָל עס כאָטש זיין די דערבאַרעמדיגע גיל־יאָטינע...

נאָך מאָדערנערע מלוכות מאַכען עס אויף די דערפֿינדונגען פֿון דער נייעס־טער טעכניק.

אַן אַמעריקאַנישער דערפֿינדער האָט איצט אויסגעפֿונען, אַז אויף דעם עלעקטרישען „טשער" וועט מען ביז פֿיער רגע'ס קענען אויסהויכען די נש־מה – און גצה זאָג, אַז דער דאָזיגער דערפֿינדער און אַזאַ מלוכה מיט אַזעל־כע געזעצען איז נישט שטח. מאָלט אייך, ווי קען פֿאַרהאַן זיין מעהר רח־מנות ווי אין פֿיער סעקונדען קומט בשלום אַריבער אויפ'ן עולם האמת.

גרויסע מלוכות, בפֿרט די גרויסמאַכ־טען שאַפֿען נישט אָב די טויט־שטראָ־פֿען אין אומפֿעטום ווערט דער מערדער אונטערברעכער אויף אַנ'אַנדערען שטיי־גער אַריבערגעפֿיהרט אין טויט.

אין גאַליציען האָט מען די אַלט־עס־טרייכישע מעטאָדע: „העגגען". ביז איצט האָט מען געהאַט שיסען – דאָס איז גאָר רעמאַלס. ווען „אם אין כאן כהן – איז „לוי" במקום כהן"...

דער פּוילישער קאָט פֿערנעהמט אין דער מלוכה די בעאַמטען־ראַנג פֿון „ניינטער קלאַס"..

ער פֿערלאַנגט אַ הוספֿה אין דער „אַכטער ראַנג".

על דעת המקום ועל דעת הקהל וועט מען זי איהם מן־הסתם בעווילליגען...

ער איז אַ פֿלינקער און פֿעהיגער קאַט, מ'זאָגט אַ זשעני – אין עטליכע מינוטען הענגט זיין קליענטעל. – – –

דאָס איז דער רעגעל.

פֿאַרהאַן אויך אויסנאַהמען...

פֿײַהאָו.

קוימען־קעהרער

דראָהען מיט אַ שטרייק.

(ס) מאָנטאָג איז פֿאָרגעקומען אַ פֿער־זאַמלונג פֿון קוימען קעהרער. ס'איז בע־שלאָסען געוואָרען אַרויסצושטעלען אַ הוספֿה־פֿאָדערונג, אויב ביז מאָנטאָג וועלען די פֿאָדערונגען נישט נאָכגעגע־בען־ווערען, וועלען די קוימען־קעהרער פֿערשטרייקען.

„ליגע פאר לופט-פערטיידיגונג פון דער מלוכה“.

די „ליגע פאר לופט-פערטיידיגונג פון דער מלוכה“ איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1923. די ליגע האט אין משך פון דער צייט אויסגעבויט פליה-פלעצער אין קאטאוויץ, לאדז, ווילנא, לוצק און אנדערע שטעט. בקרוב וועט די נעץ פון די פליה-פלעצער נאך פערברייטערט ווערען. איינענע האנגארען האט די ליגע אין ווארשא, קאטאוויץ, לעמבערג, לוצק און לאדז. עס איז אויסגעשריבען געווארען א קאנקורס מיט א פרעמיע אויפ'ן בוי פון צוויי טיפען האנגארען.

די ליגע האט אויסגעבויט אן ארא-דינאמישען אינסטיטוט אין ווארשא, וואס האט אפגעקאסט 1 מיליאן זלאטיס. דאס דאזיגע ווערק איז געשאפען געווארען דורך דעם בארימטען געלעהרטען פראפ. משעפלאוו ווישעווסקי. בקרוב וועט פארקומען דער חנוכת הבית פון דעם אינסטיטוט.

די פליהער-שולע אין פויזען, וואס ווערט סובסידירט דורך דער ליגע, האט אויסגעבילדעט 64 פילאטען. בקרוב וועט די ליגע עפענען אן איינענע פליהער שולע אין לאדז.

אויסער דעם האט די ליגע געשאפען א מעכאניקער-שולע אין בידגאשט און קורסען אין אנדערע שטעט, שולען פאר מאדעלירער, וועלכע זענען בעזוכט געווארען דורך 3000 מאן, דערונטער 1250 אין ווארשא אליין. די ליגע האט אויך איינגעארדענט א גאנצע רייהע פארלעזונגען און אויסשטעלונגען. די צאהל פארלעזונגען אין יאהר 1926 האט בעטראגען 1000 און עטליכע הונדערט. די ליגע גיט ארויס צוויי ארגאנען, א וויסענשאפטל'כען ארגאן „לאט פאלסקי“ און א צייטשריפט פאר דער יוגענד „מלאדי לאטניק“. אויסער דעם זענען ערשינען א גאנצע רייה וויסענשאפטליכע און פראפאגאנדיסטישע אויסגאבען. דערונטער דאס וויכטיגע 3 בענדיגע ווערק פון אינזש. מאקרושיצקי „די טעאריע און די קאנסטרוקציע פון פליה-אפאראטען“. די ליגע האט אויך סובסידירט ארלינסקי'ס לופט-רייזע קיין טאקיא און גיט סטיפענדיעס פוילישע אינזשעניערען פון לופט-פליהעריי, וואס פערפאלקאמען זיך אין אויסלאנד. זי שטיצט אויך פוילישע ערפינדונגען אויפ'ן געביט פון דער לופט-פליהעריי.

בקרוב ווערט איינגעארדענט א שפעציעלע ליגע פראפאגאנדע-עקספעדיציע. אן אויטאמאביל מיט א קינעמאטאגראף און ראדיא וועט ארומפאהרען איבער אלע שטעטלעך און דערפער און מאכען פראפאגאנדע פאר דער ליגע. צווישען אנדערען ווערט אויך געפלאנט צו בעצייכענען אלע שטעט, שטעטלעך און דערפער אין פוילען מיט ספעציעלע אויפשריפטען אויף די דעכער, כדי די פילאטען זאלען בעת'ן פליהען וויסען וואו זיי געפינען זיך.

לייַדער איז די צאהל מיטגלידער פון דער ליגע נאך גאַר צו קליין אין פערגלייך מיט דער גרויסער אויפגאבע, וואס די ליגע האט פאר זיך. די ליגע צעהלט איצט אין גאנץ פוילען 300 טויזענד מיטגלידער, בעת אין סאוויעט-רוסלאנד האט דער „אוויאכים“ 2 מיליאן מיטגלידער. געוויסע שיכטען פון דער בעפעלקערונג אין פוילען מיינען, אז די ליגע איז א מיליטאריסטישע אינסטיטוציע. דאס איז א טעות. אמת, די אויפגאבע פון דער ליגע איז א פאטריאטישע – צוצוגרייטען די מלוכה פאר איהר פערטיידיגונג אין דער לופט אויפ'ן פאל פון א מלחמה. אבער די ליגע אויך פערשטיצט אין א גרויסער מאס די לופט-פליהעריי בכלל, וועלכע איז שוין איצט איינער פון די וויכטיגסטע קאמוניקאציע מעקאַרען און וועט אין דער נאהענטסטער צוקונפט פיליכט ווערען דער וויכטיגסטער פאקטאר אויפ'ן געביט פון קאמוניקאציע און טראנספארט.

הילף פאר צחוי יודישע פאמיליעס.

(–) צו אונז אין רעדאקציע האבען זיך געווענדעט יחיאל בארנשטיין און י. בינענטאל פון שטעדטעל פשיבישעוו און דערצעהלט, אז צוליב די רדיפות פון קריסטליכען גייסטליכען אין פשיבישעוו, האבען זיי געמוזט פון דארט אנטלויפען. איצט זענען זיי מיט זייערע פאמיליעס, אין דער צאהל פון 13 פערזאן, געקומען קיין לאדז. זיי זענען אהן שום מיטלען צום לעבען און אהן א דאך איבער'ן קאפ. אלס רחמנות האט זיי ארייגענומען צו זיך איך שנויב, רעב שניידער יחיאל ראטבארד, גושעווסקע 94. די יודען בעטען הילף.

ביליגער באהן-טאריף
פאר תבואה און קארטאפעל.

(ס) בעת זיין אנוועזענהייט אין ווארשא האט דער וואיעוואדע יאשמשאלס קאנפערירט מיט'ן אינערן-מיניסטער סלאווי-סקלאדקאווסקי און ווי צע-פרעמיער בארטעל, וועגען איינפיהרן א ספעציעלע הנחה פון באהן-טאַריפען אויף איבערפיהרען מיט דער באהן קארטאפעל און תבואה פאר לאדז. דער דאזיגער הנחה-טאריף, וואס וועט האבען א השפעה אויף די פרייזען, זאל איינגעפיהרט ווערען פון 1. יוני אן.

א רעפעראט פון ד"ר ווייכערט.

היינטיגען שבת נ. מ. קומט פאר אין זאל פון שניידער-מייסטער-פעראיין אל. 1. מאי 2 א רעפעראט פון פאַרזיצער פון יודישען ארטיסטען-פעראיין אין פוילען ד"ר ווייכערט א. ד. ט.: „די היינטיגע טעאטער-צענטרען אין איירא[פ]ע: ב[ע]רלין און מאסקווא“.

דער רעפערענט וועט געבן איבערגעבען די לעצטע נייעסטען אינ'ם טעאטער געביט, וועלכע זענען געמאכט געוואָרען דורך די רעזשיסערען פון בערלין און מאסקווא.

„אזאזעל“.
היינט – א וואוילטעטיגע פארשטעלונג.

היינט קומט פאר אין טעאטער „אזאזעל“ (אין פילהארמאניע-זאל) א פארשטעלונג לטובת דער קינדערטארען-קליניק ביי „לינת החולים“.

עס ווערט געשפילט דאס נייע גרויסע 4-טע פראגראם מיט אלע שלאגער-נומערן מיט'ן אנטייל פון ל ל ת, באדיק, לאנדוי, סטרוגאטש, לוריע-שפיגעל, וועלנער און אלע איבריגע ארטיסטישע קרעפטען.

עולם וועט זיך ווייל[ע]ן און דער צוועק וועט זיין א גוטער: די קינדערטארען-קליניק וועט האבען הכנסה.

טעאטער „סקאלא“, ציגעל-נאם 18.

ווייטערדיגע גאסטראל'ען פון די בער. ארטיסטען, ליבלינגע פון לאדזשער פובל.

א. פאליאקאוו, ל. ראבינאוויטש, א. אניעלא, ב. באריסאווא.

שבת, דעם 14. און זונטאג, דעם 15. מאי—פרעמיערע! ס'ווערט אויפגעפיהרט צום 1. מאל אין לאדז דער בערימט. אפערעטע-שלאגער, וועלכער ווערט יעצט געשפילט אויף אלע אייראפעאישע סצענעס און צייכענט זיך אויס מיט איהר הומאר און קאמיזם

„א נאכט פון ליבע“

אין 3 אקטען פון ריזועלטאן.— צוו. אנד. ווערט אויך געזונגען:

פיפסי איז א מויד א כוואט
שא, שטיל, איז די בעסטע זאך
דארט, וואו די ליבע וואוינט
דארט אין פרייעם לאנד
שלאף איין מיידעלע שעהנס

פיפסי, די שעהנע פיפסי
פא אדעסקאמו, מיינע פריינד
שלאפען איז די בעסטע זאך
בובי-קאפ
מאסקאראדען-טאנץ.

שבת, 3.30 נאכמ. ווערט געשפילט די בעוואוסטע קאמישע אפערעטע אין 3 אקטען

„ליאווקע מאלאדיעץ“

„איטשע סאלדאט“—פאליאקאוו; „ליאווקע“—ראבינאוויטש; „טילי“—באריסאווא צוזאמען מיט אונזער בעקאנטען אנסאמבל.

ס'נעמען א טייל פראיען: אניעלא, באריסאווא, בעזומאן, גאלדשטיין, מאכאראווסקא. הערמאן. העררען: פאליאקאוו, ראבינאוויטש, האמבורגער, באלבירסקי, מאכאראווסקי, אייזענבערג, פאלאנסקי, אריעל. אדמינ.: א. בעזומאן.

ארקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאן. ← נאדרעדאבע פרייז! ביהנע טעכניקער: מאכאראווסקי. בילעטען צו בעקומען אין קאסע.

מאנטאג — די 2-טע פאפולערע פארשטעלונג.

א פייערונג
פון א פעראייניגונג.

זונטאג איז אין לאקאל פון די פעראייניגטע ארגאניזאציעס „ברית-השומר“ און „השחר“ א.נ. „ברית-טרומפלדור“ פארגעקומען די פייערליכע פעראייניגונג.

ביים פאהן איז געשטאנען אנ'טהרען-וואך און די קאמענדאנטען, אינזשעניער בארנשטיין, מאגיסטער קשאק, גאלדפארב האבען געהאלטען בעגריסונגס-רעדעס. אין נאמען פון אפיצירען-קלוב האלט א קורצע רעדע ה' געלטפריד, דאן בעגריסען מארקוזי, גאלדשמיד ראזענבערג און נאמען פון פערע. סעקציעס.

אונטערן געזאנג פון „תחוקנה“ און „התקוה“ ווערט די פייערליכקייט פערענדיגט.

פון געריכט.
א מארד.

(§) דאס לאדזשער קרייז-געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס געגען דעם 25 יעה יגען פ. אנצישעק וואשיאק, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין ערמארדען א געוויסען סטאניסלאוו קרוק.

די שולד פון וואשיאק'ן איז דערוויזען געווארען און ער איז פער'משפט געווארען אויף 5 יאהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט.

די רינג-קאמפען אין „אפאלא“.

אין דער ערשטער פאר האט געזאלט קעמפען שטשערבינסקי – טאמסאן, גור צוליב דעם, וואס עס האט מיט שטשערבינסקי'ן פאסירט א פערפאל בעת דעם דאנערשטאג'דיגען קאמף מיט דעבי'ן, האט איהם פערטרעטען פראנץ סאלאר. טאמסאן האט נאך 5 מינוט צייט בעזיגט סאלאר'ן.

אין צווייטען פאר האבען געקעמפט שטעקער–דעבי. נאך א קאמף פון 25 מינוט איז דער רעזולטאט געבליבען א נענטשידען.

די בעגעגעניש צווישען קוואן און פעטערסען איז נאך א שעהנעם לאנגען קאמף מיט דער איבערגעוויכט פון קאוואנ'ען געבליבען אהן רעזולטאט.

אין דער פירטער פאר האבען געקעמפט פראהאשקא – בלום. אויף דער 2-טער מינוט איז בלום געלעגען דורך א דאפעלטען נעלסאן.

די לעצטע אבער גישט אינטערעסאנטע פאר זענען געווען די צוויי נערוועזע, מיכעלסאן–נוסטרעם. נאך 15 מינוט איז מיכעלסאן געווארען בעזיגט דורך נעסטרעמ'ן.

א פארלעזונג פון אדוו. צימערמאן
אין שניידער-מייסטער-פעראיין.

די קולטור-קאמיסיע ביים פראפעסיאנעלען שניידער-מייסטער-פעראיין (פיעטרקאווער 20) האט בעשלאסען פארצונעהמען א קולטורעלע און אויפקלערונגס טעטיגקייט צווישען די מיטגלידער. צו דעם צוועק ווערט איינגעארדענט א רייה פארלעזונגען.

היינט קומט פאר אין לאקאל פון פעראיין די ערשטע פארלעזונג פאר מיטגלידער און נישט מיטגלידער. ס'וועט רעפערירען אדוו. צימערמאן אויף דאס טעמא: „די ענטשטעהונג פון די צעכען און די עקאנאמישע לאגע פון די יודישע האנדווערקער“.

פאר א שטריק פון די יודישע וויגאניע-האנד-וועבער.

ביי די עטליכע הונדערט יודישע לוין-וועבער, וואס ארבייטען אויסשליסליך וויגאניע טיכער האבען די פאבריקאנטען אין נאוועמבער 1926 געריסען דעם לוין אויף 45–50 פראצענט. איצט שטעלען די וועבער ארויס א פאדערונג וועגען רעגולירען דעם לוין אין פערהעלטעניש צום פאר א יאהריגען פרייז.

א וועבער פערדינט ביז 20 זל. א וואך. ס'איז מכח דעם אפגעהאלטען געווארען אין לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין (גושעווסקע 7) א פערזאמלונג און ס'זענען ארויסגעשיקט געווארען פאדערונגען. ווייל ביז פרייטאג דעם 13 וועט די פאדערונג נישט אנגענומען ווערען אין אכט, וועט אויסברעכען א שטרייק פון די וויגאניע-טיכער-וועבער.

שויז ווידער א חרם אין קאנסטאנטין.
א טרינק בראנפען לייזט אבער אויס פון חרם.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

אונזערע לעזער געדענקען נאך, מן הסתם, דעם חרם, וואס די קאנסטאנטינער קהלה קדושה האט ארויסגעלעגט מיט אן ערך א האלב יאהר צוריק אויף איינעם אנ'אויבצקאנטען, דערפאר, וואס ער האט אויף אנ'אויפרוף אויסגעמעקט דעם רבי'נס נאמען. דאס איז געווען דער ערשטער ח"ם, און יעצט קאכט שוין ווידער ק"ק קאנסטאנטין מיט א צווייטען ח"ם, ומעשה שהיה כך היה:

אין קאנסטאנטין וואוינט שוין פון כמה יאהרען א יוד, אנ'אמאליגער סאלדאט. סון מאך איז ער א שוסטער, נאר אזוי ווי ארבייטען איז נישט געזונד צום הויקער, איז ער נאך דער מלחמה געווארען א סוחר; ער האנדעלט מיט וואס עס לאזט זיך.

האט דאך אבער דער שטן אנ'אייזערנע ובירה, ברענגט מען גראד אן אחרון של פסח צום סוחר'ל צו פיהרען א פוהר מיט קלייען, ווארט דאך, מן הסתם, אין שטעטעל חושך און מ'לויפט צום מרא דאתרא:

– געוואלד, הייליגער רבי, אזא „משומד לחכעיס“ קאן דאך פ'שטעטעל אומברענגען – הייליגער רבי, וואס שווייגט איהר?!

האט דער רבי זיך אנגעטאן דעם ספאדיק און אהין געגאנגען. היתכן. ווי נתהמט עס א יוד אן יום טוב חמץ אין דער שטוב אריין?!

פערענטפערט זיך יענער, בכן ער האט געקויפט נאר פאר יום-טוב, אז די קלייען זענען בכלל נישט חמץ'דיג.

זעהט דאך דער רב – א פראסטער יוד, קיין שום „צו להכעיס'דיקייט“, ער האט טאקי נישט געוואוסט!... מילא, וואס עס טרעפט זיך, – פסק'נט ער, אז פון די קלייען טאר מען נישט קיין הנאה האבען, און דא ערשט קומט דאס סאמע נעדעכטע:

דער איינענער סוחר'ל האט א זוהנדעל, אדער „טאטע בארטעק“, ווי מ'רופט איהם אין שטעטעל. דערהערט ער, אז דער רב פסקנ'ט „טריפה“, נעמט ער דעם פאסעק פון די הויזען און געהט צו צום רב:

– דו, באבעק אייגער, וואס איז עפ'ס דיין פערשעוואס שסק זיך אריינצומישען אין פרעמדע עסקים?! .. – און דער טאטע שטעהט און שמעלצעוועט זיך אין נחת:

אזוי לאנג און אזוי ברייט, ביז דער רב איז בחרפות גו אנטלאפען.

דאס שטעטעל איז געגאנגען קוטמיות, מיט די פיס אין דער הויך און מ'האט צוזאמענגערופען איין אסיפה נאך דער צווייטער און אויף דער לעצטער אסיפה איז געבליבען, אזוי, ווי כל ישראל ערבים זה בזה, דארף מען זיך קודם כל בעפרייען פון ערב'ית און דעם טאטע מיט דעם בחור לעגען אין חרם אריין, פערלייפיג אויף דרייסיג טאג ובאם זיי וועלען נישט תשובה טון – אויפ'ן גאנצען לעבען.

דער טאטער נעביך, האט זיך באלד אונטערגעגעבען, געקומען אלע טאג אין שוהל אריין, געוויינט און געבעטען מיט א צובראכען הארץ, דער „תנא בארטעק“ אבער, האט באלד דעם ערשטען שבת, נאכ'ן עם, ווי דער חרם איז איבער איהם אויסגערופען געווארען, איינגעשפאנט דאס פערד און וועגעלע, בעלאדענט עס מיט קויהלען און ארויסגעפאהרען אין גאס אריין:

– קויפט'ס יודעלעך, קויהלען, קויפט'ס, כ'פערקויף מיט א האלבען גילדען ביליגער אויף די קערץ! ..

און, מן הסתם, האבען זיך געפינען יודעלעך, וואס האבען נישט געקויפט נישט אויף שבת, נישט אויפ'ן ח"ם, נאר אויף דעם האלבען גילדען און האבען געקויפט...

איז אין שטעדטעל געווארען א פרישער „ויצעקו“.

די מענשען האבען גע'טענה'ט: אמת טאקי מיר האבען געקויפט, ווייל מיר זאמיר ארימע לייט, אדרבה, אויב די שטאדט וויל, אז מיר זאמיר היטען שבת, זאל זי אונז געבען געלד... און דער תנא-בארטעק האט גע'טענה'ט: „וואס אט עסק צו מיר, צ'אט מיך געלייגט אין די „דריי נויסים“ אריין בין איך דאך א גוי און כ'מעג טהון, וואס כ'וויל – זעך מיר צום דאשעק!“...

האט דאך ס'שטעטעל געזעהן, אז ס'איז דא גאר מיאוס אריינגעפאלען, האט מען ארויסגעגעבען אנ'אנדערען פסק:

דער טאטער דארף שבת פאר'ן ליי-ליינען מפייס זיין דעם רב און בעצאהלען קנס צעהן גילדען אויף דער תלמיד-תורה, צעהן גילדען אויפ'ן „גדר“ און צוואנציג גילדען אויף „א לעב“ פאר די חברה קדישא... און פון דעם יונג זאל מען דערווייל דעם ח"ם אראפנעהמען ביז צו דער חתונה און אויב ער וועט נאך דער חתונה זיך נישט „זעצען“, זאל ער ווייטער ליגען אין חרם...

והעיר קאנסטאנטין צהלה ושמחה.

קאנסטא טין.

אין שפיטאל

איינדרוקען פון א זשורנאליסט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

— פון — ל. בראנט

(5

דאקטוירים.

אינערליכע אפטיילונג.

אין פארטער-שטאק געפינען זיך די אינערליכע און טובערקולאזע אפטיילונגען. דא איז שטילער, רוהיגער און צילטיגער, ווי אומעטום. זעלטען ווען א קראנקער פערלאנגט זיין בעט צו מאכען א וואנדערונג איבער די קארידארען, אזוי ווי דאס איז אויפ'ן צווייטען שטאק, אין דער כירורגישער אפטיילונג.

אין פארטער איז דער הערשאפטסגעביט פון ד"ר שטערלינג. פאמעליך, א ביסעל געבויגען געהט ער, דער גרויסער פאטריארך פון די לאדזער דאקטוירים, ארומגערינגעלט פון א חברה יונגע דאקטוירימלעך, וועלכע הערען זיך אויפמערקזאם איין צו די ווערטער פונ'ם ערפאהרענעם מאגיסטער.

דא האט דער אלטער דאקטאר, מיט וועמענס אויפאריכטען ווארט מ'רעכענט זיך אז ף מעדיצינישוויסענשאפטליכע צוזאמענפאהרען, אויסגעשולט פאר זיך ווירדיגע פערטרעטער, ווי זיין ערשטער אסיסטענט ד"ר טענענבוים. ד"ר קרישעק, ד"ר מ. דאווידאוויטש א. א. דא ספעציאליזירט זיך אויפ'ן געביט פון צוקער-קראנקהייטען ד"ר שיפמאן, א יונגער דאקטאר מיט ערנסטע וויסענשאפטליכע אספיראציעס און געזעלשאפטליכען טעמפעראמענט תמיד מ'ט א צערראסטעטען כאלאט און א פעקעל פרישע דייטשע מעדיצינישע זשורנאלען אונטערן ארעם.

אונטער דער לייטונג פון ד"ר שטערלינג קומען יעדע וואך פאר אין שפיטאל וויסענשאפטליכע זיצונגען, אויף וועלכע די קינפטיגע שטערענס פון דער מעדיצין האלטען רעפעראטען און דיסקוטירען איבער מעדיצינישע פראגען.

אין רענטגען-קאבינעט.

אין ווינקעל פון זייטיגען קארידאר געפינט זיך די לאבאראטאריע פון ד"ר קיילסאן און זיינע צוויי אסיסטענטקעס: פרל. אלגא שקורניק און פרל. הירשפעלד. דא זענען די צימערען פון רענטגענישען קאבינעט.

רענטגען-אויפנאהמען זענען געווארען אנ'אומבעדינגטע זאך ביים שטעלען דעם דיאגנאז פון א גאנצער רייה קראנקהייטען, און יודען רעדען ווענען „פשע שוויטעלעניעס" און „זדיענטשעס" מיט אזא בעהאווענטקייט, פונקט ווי ס'וואלט זיך געהאנדעלט וועגן א פשוט'ער פאטאגראפיע אדער, לאמיר זאגען, טעלעפאן, וואס יעדער יוד פערשטעהט דאך, ווי אזוי דאס ווערט געמאכט.

דער רענטגען-קאבינעט פון שפיטאל האט א רייה דורכלויכטונגען און אויפנאהמען פערפולקאמט, און מ'האט מיר איבערגעגעבען, אז געוויסע אויפנאהמען, וועלכע זענען דא געמאכט געווארען דורכ'ן ד"ר קיילסאן, זענען געווען א סענסאציע אפילו אין אויסלענדישע קליניקעס.

אין צימער איז פולשטענדיג פינסטער, עס לייכט זיך נאר א קליין בלוי עלעקטריש לעמפעל. דעם קראנקען שטעלט מען אוועק אין אזא מין געשטעל, פון הינטען א ווענטעל, פון פארענט — א בעוועגליך ברעטעל, ליגירט אין קעסטעלעך. ד"ר קיילסאן הייסט דער אסיסטענטקע געבען שטראם. עס זשומעט דער עלעקטרישער אפאראט, און דורכ'ן ברעטעל זעהט דער דאקטאר, וואס עס טוט זיך איינווייניג אינ'ם קראנקען, די בעוועגונג פון הארץ. פון די לונגען, די קאנטורען פון די קישקעס. ד"ר קיילסאן האט מיר געוויזען א קראנקען, ביי וועלכען ער האט ענטדעקט א נאדעל אין קערפער; דער קראנקער האט ווענען דער נאדעל אליין גארנישט געוואוסט.

אנ'אנדער אפאראט האט די פארם פון א מאלירטען טיש מיט פערשידענע ברעגעס. איבער דעם טיש — א קאמפליצירטע לאמפ. דער קראנקער לעגט זיך אויפ'ן טיש (אין צימער איז דערביי ליכטיג), מ'בינדט איהם פעסט צו מיט א ברייטען פאסעק.

— טיף איינאטהמען, דערנאך נישט אטהמען און נישט בעוועגען זיך! — בעפעהלט פרל. אלגא.

איינס, צוויי, דריי, פיר, פינף... שטיליכע סעקונדען, און — די אויפנאהמע איז געמאכט. אינ'ם צווייטען צימער ווערט די קלישע באלד ארויסגערופען. אויב ס'איז נויטיג — ווערען די אויפנאהמען געמאכט עטליכע מאל ביז עס ווערט ענטגילטיג פעסטגעשטעלט א נעגאטיווער אדער פאזיטיווער רעזולטאט.

די ארבייט ביי די רענטגען אפאראטען איז פאר'ן דאקטאר און פאר זיינע אסיסטענטען א געפעהרליכע, די ווירקט שעדליך אויף זייער געזונד, אבער ווער רעכענט זיך דערמיט.

אפעראטארען.

אויפ'ן צווייטען שטאק איז די כירורגישע אפטיילונג. דא געפינט זיך דער אפעראציאנס-זאל, דער זאל, וואו מ'גרייט צו די קראנקע צו די אפעראציעס, דער זאל, וואו עס ווערען געמאכט אפעראטונקעס. דא הערשט נישט די רוהיגקייט וואס אונטען. עס רוישען שטיל די לייכטע מעטאלענע וועגעלעך אויף גומי-רעדלעך, וואס פיהרען איבער קראנקע פון די בעטען אין אפעראציאנס און פערבאנד-זאל און צוריק, קראנקע געהען ארום פון זאל צו זאל, שפאצירען איבער די קארידארען.

דא רעגירען די כירורגען. די אפעראטארען מיט די לעדערנע פארטוכען און גומענע הענטשקעס.

אין דער בעגלייטונג פון זיינע אסיסטענטען ד"ר קארפעלאוויטש און ד"ר יאקובסאן געהט געשווינד און גערוועיש דורך זיין זאל דער אלטער מיט דעם גרויסען רעמבראנדט בערדעל ד"ר פערליס. ער האט זיך שוין איבערגעטאן צו דער ארבייט און זעהט מאדנע אויס אין דעם לאנגען לעדערנעם שווארצען פארטוך מיט דער ווייסער שירק פון אויבען. עפעס קומען ביי איהם שטענדיג ארויס מיספערשטענדנישען אין זאל, אמאל זענען דא צופיל בעטלעך, אמאל זענען דא צופיל קראנקע. דער דיזשורנע דאקטאר און די שוועסטער ווייסען זיין שוואכקייט און איידער ער קומט אין זאל, מאכט מען אויף דער ניך „ארדנונג", כדי דער אלטער זאל נישט מאכען קיין סקאנדאלען.

אין די ברוינע אפעראציע-הענטשקעס בעווייזט זיך פון אפעראציאנס-זאל ד"ר איינזנער, א הויכער, שלאנקער, מיט דעם כאראקטעריסטישען מענעריש-ענערגישען לאנג-שאנעי-פנים, וואס ווערט פלוצים בעלויכטען פון א ליבליכען, סימפאטישען שמייכעל.

ד"ר קאנטאר געהט ארום איבער'ן קארידאר, בעטראכט לאנגווייליג די אויפשריפטען אויף די ווענד און אויף די טירען, לייענט דורך דעם צעטעל פון די דיזשורנע-שוועסטערן, פלוצים פערשווינדט ער אין דער טיר פון אפעראציאנס-זאל, בלייבט דארט א געוויסע צייט און קומט ווידער ארויס: עס זענען שוין דארט געבליבען א פאר פינגער, אדער עפעס אנ'אנדער מענשליכער אבר.

עס שליכט זיך דורך דער יונגער, שעהנער און עלעגאנטער ד"ר עליאסבערג, צו וועלכען אפילו פר. שעכטער איז נישט גלייכגילטיג; אנ'אויפגעהערנדער שמערצען אויפ'ן הארויזאט פון דער כירורגיע און דערביי א גוטער, הארציגער מענש, ביי וועלכען מ'דערצעהלט, די האגארער-ברגנע שפילט קיין ראלע נישט.

(ווייטער מארגען).

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן.**
> יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"
>
> בעם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן מיט עטן אנטשטער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 11. מאי 1927.

5388. א לעזער פון פראנציש. 38.

אויף איבונגען ווערען גערופען בלויז רעזערוויסטען, דאגעגען לאנדווער און שטורמיסטען (ליטער .C. D) ווערען אויף איבונגען נישט גערופען.

5389. א פאבאראווי פון זשירארדאוו.

נישט אלעמאל גיט די פאבאר-קאסע א קראנקען פאבאראווי אנ'אדרעטשעניע. פ'איז קודם כל א פראגע וועגען וואס פאר א קראנקהייט ס'האנדעלט זיך. אויב די פאבאר-קאסע שטעלט פעסט, אז די קראנקהייט קאן אויסגעהיילט ווערען אין משך פון 4 חדשים האט זי דעם פאבאראווי דאס רעכט אפצושיקען אין א ציוויל-שפיטאל אויף קוראציע. די היל-קאסטען בעצאהלט די מלוכה.

5390. .M. Z פון דאלנע.

מיר האבען ווענען אזעלכע בעקאנטמאכונגען נישט געהערט. אזא ווערבירונג איז נישט מעגליך איבערהויפט.

5391. אנ'איבערגעבענער לעזער פון דער יודישער גאס.

א קאנטראקט איז נישט גילטיג אויף

זועלכע לאקאלען נאר בנוגע דער סומע גרונד דירה-געלד מיט דער פליכטונג נישט צו ענדערן דעם צוועק פון לאקאל, אויף וועלכען איהר האט עס איינגענטליך געדונגען קאן דער הויזווירט יא מאכען א געברויך.

5392. .L. L

אויב איהר קאנט בעווייזען, אז בעת דער פאל האט פאסירט איז דער עדות נפנצליך נישט געווען אנוועזענד דראהט איהם א זעהר הארבע שטראף. דער אומשטאנד, וואס דער זעלבער עדות האט בעגעבען זיינע ערקלערונגען נישט ווערענדיג בעשוואוירען—בעפרייט איהם נישט פון דער פעראנטווארטליכקייט.

5393. ל. צ—ט.

אנ'ארדאטשעניע אויפ'ן סמך פון אנ'אפיצקונסטווא פונקט, ווי אויפ'ן סמך פון עפיס א קערפערליכען אפעקט, בעקומט מען נישט מעהר, ווי 2 מאל ד. ה. ביז מען איז אלט 23 יאהר. דאמאל ווערט מען גענומען אויף 5 חדשים'דיגע רעקרוטסקע אויסבילדונג און דערנאך פערדעכענט אין רעזערוו. מיליטערשטייער מוזען זועלכע פערזאנען צאהלען

5394. א גאלאנטעריע סוחר פון די האלעס.

די זשירא איז מעהר נישט גילטיג. הגם בנוגע דעם אויסשטעלער גילט אויך שוין א פראשטראוונעניע אבער נאר אין דעם פאל, ווען ער וועט זיך אויף דעם אומשטאנד אין געריכט בערופען.

5395. רעכטסקאנסולאנט 17.

דאס געריכט איז נישט געבונדען מיט איינער קוואליפיקאציע, איהר האט געקאנט אין דער אנקלאגע בעטען דעם געריכט, אז מען זאל דעם שולדיגען ציציהען צו פעראנטווארטליכקייט לויט'ן ארט. 469 און דאס געריכט, אנערקענענדיג לויט דער פארגעשטעלטער אנאליזע אין געריכטס-פערהאנדלונג, אז די געמאכטע וואונד איז געווען א גאר לייכטע האט געקאנט דעם אנגעקלאגטען פער'משפט'ן לויט'ן ארט. 475 פון שטראף-קאדעקס.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנט.

68)

* * *

א חוץ באקאי'ען האט בורצעוו אנגעקניפט בעציהונגען אויך מיט א רייה אנדערע מיטארבייטער פון פאליציי דעפארטאמענט און ארויסבעקומען פון זיי וויכטיגע אינפארמאציעס און דאקומענטען. איינגיגע האבען עס געטון פאר געלד, א טייל האבען איבערגעגעבען זייערע ידיעות צוליב פערשידענע אנדערע מאטיוועז.

סוף כל סוף זענען בורצעוו'ס בעציהונגען, מיט די פערזאנען פון דער אכראנע בעמערקט געווארען אין פאליציי-דעפארטאמענט. מ'האט צו בורצעוו'ן אנגעהויבען אונטערצושיקען אגענטען, כדי איהם צו כאפען ביים קויפען דאקומענטען. אויך די בעגעגענישען מיט באקאי'ען זענען געווארען אויס סוד. איינמאל האט באקאי מיטגעטיילט בורצעוו'ן, אז עס געהן איהם נאך אגענטען פון דער אכראנע. ס איז געווען קלאר, אז גאר אינגיכען וועט באקאי ארעסטירט ווערען.

בורצעוו האט דאן פארגעלעגט באקאי'ען צו ענטלויפען צוערשט קיין פינלאנד און פון דארט קיין אויסלאנד, וואו ער וועט ווייטער קאנען מיטהעלפען אין קאמף געגען די פראוואקאטארען. באקאי האט זיך שוין פערנומען צו פאהרען און איז שוין אפילו געווען אויפ'ן וואקזאל, נאר דארט האט ער בעמערקט עטליכע געהיים-אגענטען, און איז נישט אפגעפאהרען.

סוף מערץ 1907 איז ביי באקאי'ען געמאכט געווארען א רעוויזיע, מ'האט ביי איהם געפונען א רייה דאקומענטען, מאנוסקריפטען פון די מעמוארען, וועלכע ער האט אנגעהויבען צו שרייבען און וועלכע בורצעוו האט רעדאגירט, און מ'האט איהם ארעסטירט, אין דעמזעלבען טאג איז פארגעקומען אויך א רעוויזיע ביי בורצעוו'ן אין רעדאקציע.

איבערגעבען באקאי'ען צום געריכט איז פאר דער אכראנע געווען נישט בעקוועם, באקאי האט געוואוסט צופיל סודות וועגען די אונגעזעצליכע מעשים פון פאליציי-דעפארטאמענט, וועגען פראוואקאטארען, וועגען דאמבעס. וואס זענען געמאכט געווארען מיט דער הילף פון דער פאליציי, וועגען שווארצע קאבינעטען, וואו עס פלעגען פערלוסטרירט ווערען בריף אפילו פון די הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען א. א. וו. מ'האט איהם דעריבער אפגעהאלטען זעקס חדשים אין פעטראפאוולאווסקער פעסטונג און דאן אהן געריכט פערשיקט קיין אדדארסק אין סיביר.

נאכ'ן ארעסט פון באקאי'ען איז בורצעוו געפאהרען קיין אויסלאנד. ער האט בעזוכט פאריז, איטאליען און די שווייץ און בעשלאסען ווייטער ארויסצוגעבען זיין „בילאיע" אין פאריז, אבער פאר דעם האט ער נאך בעזוכט פינלאנד, וואו עס איז געווען אזוי צו זאגען די באזע פון די רעוואלוציאנערע ארגאניזאציעס, וועלכע זענען געווען טעטיג אין רוסלאנד.

אין פינלאנד האט זיך בורצעוו בעקענט מיט קארל טראובערג'ן, דעם לייטער פון דער צפון'דיגער קאמפס-אפטיילונג ביי דער ס.-ר.'ישער פארטיי. בורצעוו האט עטליכע מאל פערפיהרט מיט איהם שמועסען וועגען די סבות, פארוואס עס גיבען זיך נישט איין די טעראריסטישע אקטען פון דער קאמפס-ארגאניזאציע. בורצעוו האט געהאלטען, אז די סיבה ליגט אין דעם, וואס אין דער פארטיי זענען פערהאנען פראוואקאטארען. טראובערג דאגעגען האט געמיינט, אז דאס קומט פאר צוליב ארגאניזאציאנעלע פעהלערען צוליב איבערגעכאפטע בריף א.א.וו.

איינמאל האט בורצעוו געבעטען ביי טראובערג'ן ער זאל איהם געבען אנ'ערען-ווארט, אז ער וועט קיינעם נישט דערצעהלען דאס, וואס ער פערטרויט זיך איהם צו זאגען. טראובערג האט געגעבען דאס ווארט און דאן האט א חבר בורצעוו מיטגעטיילט, אז ער פערדעכטיגט אזעוו'ן אין פראוואקאציע. טראובערג האט איהם רוהיג אויסגעהערט און געענטפערט, אז ער האלט די השערה פאר א גאנץ דערלאזבארע.

בורצעוו האט זיך פון דעמאלט אן איינינע מאל בעגעגענט מיט טראובערג'ן און ווידער אמאל דערוועקט די פראגע וועגען אזעוו'ן, סוף כל סוף האט טראובערג איבערגעגעבען בורצעוו'ן אז ער האט זיך מיט דער זאך פערנומען, אז ער האט געפרובט פיהרען אנ'אויספארשונג אין דער ריכטונג און אז אויך ער קומט צו דער איבערצייגונג, אז אזעוו איז א פראוואקאטאר. מעהר האט זיך בורצעוו מיט טראובערג'ן נישט געזעהן. טראובערג איז ארעסטירט געווארען, און אונגעפעהר אין דערזעלבער צייט, וואס לעבעדינצעוו-קאלווינא, אויפגעהאנגען געווארען (די „זיבען געהאנגענע").

דערווייל איז בורצעוו געוואויר געווארען, אז באקאי ווערט פערשיקט קיין סיביר און אז ער געפינט זיך צייטווייליג אין דער פעטערבורגער פערסילגע טורמע. בורצעוו'ן איז געלונגען זיך צונשטעלען מיט באקאי'ען אין פערבינדונג און איהם איבערגעבען, ער זאל זעהן זיך צו פערהאלטען אין איינער פון די פאהרענסטע שטעט אין סיביר, אונטער'ן אויסרייד, אז ר'איז קראנק. פון דארט וועט מען איהם העלפען אנטלויפען.

אינגיכען האט בורצעוו בעקומען א ידיעה, אז באקאי'ען האט זיך איינגעגעבען צו פערהאלטען אין טומען. בורצעוו האט דאן בעשיקט צו איהם סאווינקאוו'ס שוועסטער, סאפיא סאווינקאווא מיט א פארשלאג צו ענטלויפען קיין אויסלאנד.

אין טומען האט מען באקאי'ען אויף עטליכע טעג אפגעלאזט אויף א פרייע קווארטיר. סאווינקאווא האט איהם אפגעזוכט און איבערגעגעבען בורצעוו'ס פארשלאג. אבער אין דער צייט, ווען זיי האבען גערעדט, איז פלוצים אנגעקומען פאליציי אין דער וואוינונג. ביי דער רעוויזיע האט די פאליציי קיין שום פערדעכטיגעס נישט געפונען, סאווינקאווא'ן האט באקאי פארגעשטעלט אלס זיין פרוי, וועלכע איז נאר וואס צו איהם געקומען.

(פארטזעצונג קומט).

ריהרענדע סצענעס און בילדער בעת דער פערפלייצונג אין סטרי.

מבול האָט איבערגעלאָזט גרויסע חורבות.-פיל יודישע משפחות זענען רואינירט געוואָרען אָבער זיי דאַנקען גאָט, וואָס זיי זענען אָבגעראַטעוועט געוואָרען פון טויט.-מענשען שווימען אין זייערע בעטען ארום אין גאַס.-די גרויסע רעטונג אקציע שוין אָנגעהויבען.

פרייטאָג פאַרנאַכט האָט אַ פורכטבאַר וואָלקען בעדעקט די שטאָט סטרי פון אַלע זייטען האָבען געבלאָזען שטאַרקע שטורם-ווינטען. עס האָט אָנגעהויבען דונערען און בליצען און מיט אַמאָל האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אַ שטאַרקער מבול, וועלכער האָט אין עטליכע מינוט גע-האָט פערגאָסען אַ טייל פון יודישען שטאָט-פערטעל.

דאָס דונערן און דאָס בליצען האָט אַרויסגערופען אַ פּאַניק אין דער גאַנ-צער שטאָט. מעהר ווי אַ שעה האָט אָנגעהאַלטען דער אויסערגעוועהנ-ליכער רעגען און דער שרעקליכער שטורם, וואָס זיינען גלייכען געדענקען נישט די סטריער איינוואוינער.

די הייזער, זענען געשטאַנען מעהר ווי אַ מעטער אין וואַסער.

די פערצווייפעלטע יודישע סוחרים האָבען געזוכט טרעגערס און האָבען געוואָלט צאָהלען יעדען פּרייז, פרי צו ראַטעווען זייער האָב און גוטס, וועל-כעס האָט זיך געפונען אין וואַסער.

ביי דעם שפּיצערייי - סוחר שמואל פריין זענען געלעגען זעק מיט מעהל, הירושע, זאַלץ, קוקורודזע און אַנדערע סחורות אין וואַסער און ער מיט זיין פרוי און קינדער זענען געשטאַנען פערצווייפעלט און נישט געוואוסט, וואָס פריהער אַבצוראַטעווען פון זיין סחורה.

דער מעהל - סוחר מאיר גלאַזבערג האָט געוויינט און האָט געוואָלט צאָה-לען פאַר ברענגען אין זיכערקייט זיין מעהל-סקלאַד הונדערט זלאָטי, ער האָט אָבער פאַר דער האַנד קיין אַרבייטער נישט געקאָנט געפינען.

פרייער אין אויפגעמונטערט האָבען די פערצווייפעלטע יודען, ווען זיי האָ-בען ביי זיך דערזעהן דעם וויצע-בירגער-מייסטער ד"ר פרעסער, וועלכער איז פון שטאָט-ראַט אַלס ערשטער אָנ-געקומען און האָט די פייערלעשער ענערגיש אויפגעפאָדערט שנעל ווי מעגליך די מענשען און סחורות ארויס-צוראַטעווען פון די פערפלייצטע היי-זער.

(ב ר י ף פ ו ן ס ט ר י).

בעת די רעטונגס - אַקציע איז שוין געווען אין פולען גאַנג איז אויך אָנגע-קומען דער בירגער-מייסטער איזיש. זדזאַנאָוויטש, וועלכער האָט צוזאַמען מיט ד"ר פרעסער אָנגעפיהרט די הילפס-אַקציע ביז אין די שפּעטע נאַכט-שעה'ן.

דאָס הויז פון דעם סוחר אהרן זייף איז אין די וואַסערן פולשטענדיג פער-ניכטעט געוואָרען.

די שטובען זעהען אויס ווי פערלאָ-זענע אַקאָפּעס; די ווענד האָבען זיך איינגעבויגען, די ברעטער פון די בריקען, וועלכע האָבען אויפגעשווימען ליגען שוין איצט אויף דער ערד צע-וואָרפען; דאָס מעבעל איז צובראָכען געוואָרען און דאָס גאַנצע הויז זעהט אויס ווי אַ געהעכנדיגע חורבה

ביי דער קריסטליכער אַרבייטערין מאַריאַ קליין זענען צוויי קינדער אין דער היים געשלאָפען און די שטוב איז געווען פערשלאָסען, הערענדיג, אַז די מוטער, פרוי קליין איז ביי דער אַר-בייט, האָבען די פייער-לעשער די שטוב אויפגעריסען און האָבען די שלאָפענדע קינדער שוין פון אַ טייך וואַסער אַרויס-גענומען און זיי פון אַ זיכערען טויט געראַטעוועט.

אין דער זעלבער צייט ווען אין איין זייט שטאָט זענען מענשען מיט זייערע פערמעגענס געלעגען אין וואַ-סער, זענען אויך מענשען פון אַנדע-רען שטאָט-טייל פון די גאַסען באַד-זאַמטשע, קילינסקיעגאָ, קאָכאַנאָווסקיע-גאָ, ציענזשאַראָווע, שומלאַנסטשיזנאַ, גלענבאָקאַ און אָלשינאָוואַ - זיך און זייער פערמעגען געראַטעוועט.

אין דער שומלאַנסטשיזנאַ גאַס איז אַ קראַנקע פרוי אַרומגעשווימען מיט'ן בעט איבער דער שטוב און אין אַנדע-רע שטובען האָט זיך דאָס וואַסער אַהין און צוריק אין אַזאַ פיבערהאַפ-טען טעמפּאָ געוואָרפען, אַז פון דרוק זענען די פּאָטרינעס פון די פענסטער אַרויסגעריסען געוואָרען.

אַ גאַנצע נאַכט האָבען די מיליטער-אַפּטיילונגען פון 6 טען און 53-טען פּולק ווי אויך די פייער-לעשער געאַר-בייט ביז זיי האָבען דאָס וואַסער פון די שטובען אויסגעפּומפּט.

שבת אין דערפריה האָט מען שוין געזעהן ווי ווייבער און מיידלעך האָ-בען צוריק אַהיים געטראָגען דאָס גע-ראַטעוועטע בעל-אַרימקייט, וואָס איז איבער נאַכט געלעגען בעהאַלטען ביי די שכנים.

משה ראָזענבוים.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
פּיזערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעמט אָ פון 6–7, ווינטאָג פון 3–4

DR PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
ווענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט.
דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטשפּילען פון ווארשאווער יודי-שען מיניאַטור - טעאַטער

„אַזאַזעל"

היינט, מיטוואָך, דעם 11. מײַ, 9 אַ זייגער אָוונט ווערט געשפּילט

דאָס גרויסע

4 פּראָגראַם 4

קאָנפערענסיער: א. גאַדיק.

עס נעהמען אנטייל: אַלאַ ליליט, לוריע שפּיגעל, ר. וועלנער, וו. גאַדיק, ש. לאַנדוי, י. סטרוגאַטש, י. מאַנסדאָרף, נ. מעלניק, מ. פּאַטאַ-שינסקי, ה. פּאָזנאַנסקי און אַנדערע.

מאָרגען, דאָנערשטאָג און איבערמאָרגען, פרייטאָג, ווערט נישט געשפּילט.

נעכסטע פאָרשטעלונג שבת ביי טאָג, 3,30 נאָכמיטאָג

קינסטל. לייטונג: טעאַ אַרצישעווסקאַ	דעקאָראַטיווע לייטונג: פריץ קליינמאַן
ליטעראַרישע „ משה בראָדערזאָן	כאָרעאָגראַפיע: אַלאַ ליליט
מוזיקאַלישע „ הענעך קאָן	דירעקציע: י. דאַנציגער

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל.

פייערליכער הבלת - פנים לכבוד דעם נייעם רב אין גלאָוונע.

(פון אונזער גלאָוונער קאָרעספּאָנדענט).

אונזער שטעטעל האָט זיך פאַר דער לעצטער צייט נישט שלעכט ענטוויקעלט די יודישע בעפעלקערונג האָט זיך פער-גרעסערט און דערגרייכט איצט איבער 350 יודישע משפחות לעצטענס זענען צוגעקומען פיל נייע זומער וואוינונגען. פאָריגע וואָך איז ביי אונז אין שטעטעל געווען אַ שטיקעל יו"ט.

ווי בעקאַנט איז נאָך לאַנגע אונטער-האַנדלונגען און רייסעניישען ביי אונז ענדליך געוועהלט געוואָרען אַלס רב הרב יהושע מרדכי צוקערמאַן. נאָכדעם ווי ער איז בעשטעטיגט געוואָרען, איז ער פאָריגען מיטוואָך אַריינגעפאָהרען אין שטעטעל. די גאַנצע יודישע בע-פעלקערונג איז אַרויסגעפאָהרען אויף פערד און וועגען הינטער שטעטעל מקבל פנים זיין דעם נייעם רב פאַר'ן בריק זענען זיי אָרגעפאַנגען, אָפּגע-וואַרט דעם אָנקומענדען רב און צוזאַ-מען אין שטאָט. דער צענטראַל-קאָמי-טעט פון „מזרחי" האָט טעלעפּאָניש דעם דעפּוטאַט משה העלמאַן צו בע-גריסען דעם נייעם רב באַלד ווי מ'איז אָנגעקומען אין שטאָט, איז מען אַוועק אין שוהל און דאָרט איז דער רב בע-גריסט געוואָרען פון דער גאַנצער בע-פעלקערונג, ציוניסטען „מזרחי", אוג-פּאַרטייאישע, האַנדווערקער.

דער רב האָט געהאַלטען אַ דרשה און האָט צוו. אַגד. געזאָגט, אַז הגם ער איז געוועהלט געוואָרען פון אַ צד, וועט ער זיך נישט בעטראַכטען פאַר אַ פּאַרטייאישען פאָרשטעהער, נאָר וועט היטען די אינטערעסען פונ'ם גאַנצען שטעטעל און וועט אָפּחיטען, אַז ס'זאָל הערשען שלום צווישען אַלע יודישע איינוואוינער. נאָכדעם האָט מען דעם רב איבערגעגעבען דעם כתב חרבנות און אין שטעטעל האָט אַ גאַנצען טאָג געהערשט אַ יו"ט-שטימונג.

ס'איז אינטערעסאַנט, אַז גלאָבנא און כמעט דאָס איינציגע שטעטעל אין קרוין פּוילען, וואו די יודען צאָהלען איצט נישט קיין גמינע-טאַקס, מיט אַ צייט-צוריק האָט די נייע קהלה איבערגענו-מען די שחיטה און האָט דעם ענין אַזוי איינגעאָרדנעט, אַז די הכנסה פון דער שחיטה דעקט די הצטרכות'ן פון דער קהלה.

א. גלאָוונער.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן). (10

לעווענטאַל האָט זיך אָנגעהויבען צו בעטען:

— האָט רחמנות! רחמנות! איך האָב דאָך אייך קיין שלעכטס נישט געטון... וואָס ווילט איהר פון מיין לעבען?

ווען ער וואָלט אַזוי רחמנות'דיג נישט אויסגעזעהן אין זיין הילפלאָזיגקייט, וואָלט ער אפשר שוין נישט געלעבט...

דער קול פון לעווענטאַל'ן האָט אויפגעוועקט אין קאַרל'ן דאָס בעוואוסטזיין, און אָפּגעטריבען דעם מאָרד-געדאַנק.

— איך מיטען העלען טאָג... מ'האָט מיך דאָך גוראַי גע-זעהען אַריינגעהן... איך בין שוין אַליין באַלד משוגע! — האָט ער אַ קריץ געטון מיט די ציינער און איז שנעל אַרויס.

אַז קאַרל איז שוין געווען אויף יענער זייט, איז דער אַל-טער פאַמעליך צוגעגאַנגען צו דער טיר, און ערלעגט אויף איהר אַן אייזערנעם פּרענט.

עס האָט לאַנג געדויערט ביז קאַרל איז געקומען צו זיך פון דעם שרעקליכען איינדרוק, וואָס ער האָט געהאַט אין לע-ווענטאַל'ס שטוב.

אין פאַבריק האָט אויף איהם מיט אונגעדולד געוואַרט גרענואַר. די זון האָט ממש געברענט, און ער איז אַלץ געזעסען ביי'ם איינגעהייצטען קאַמין און אין פיבער געציטערט.

ווען קאַרל איז אַריינגעקומען, האָט דער קראַנקער אויס-מערקזאַם אויף איהם אַ קוק געטון. און גלייך זיך אָנגעשטויסען, אַז זיין ברודער איז דער גאַנג נישט געראָטען.

נאָך אַ לאַנגען און שווערען שטילשווייגען, האָט זיך קאַרל אָנגערופען דער ערשטער:

— געלד! — האָט ער אַ קריץ געטון מיט די ציינער — אַ ים מיט געלד! איך האָב געזעהען ביי איהם אַ היבש ביסעל מעהר, וויפיל איך בעדאַרף צו האָבען! און ער איז שוואַך! קראַנק און משוגע... האָט דעם כוח פון אַ שמרויטעלע... אפילו דו, גרענואַר, וואָלסט זיך מיט איהם אַן עצה געגעבען!

— קאַרל! קאַרל! וואָס פעלט דיר איין? וואָס טראַכטסטו זיך?

— ווילסט דוקא וויסען?

— שרעק מיך נישט!

— ווייס איך וואָס, אום טייוועל! איך האָב פאַר זיך אַליין מורא! און — דאָס, פון וואָס איך טראַכט איז אַזוי פּשוט פּראָסט!.. לעווענטאַל פערמאָגט אַזוי פיל געלט, וואָס ברענגט איהם קיין שום נוצען נישט. ער האָט נישט אויף וואָס צו פער-וועגדען דאָס געלט — און ביי אונז וואָלט שוין דוקא געווען אויף וואָס צו פערווענדען! דעם קאַפּיטאַל, זאָגען מיר אָבער אָרעם!.. היינט פרעג איך דיך, ברודער, איז עס רעכט אַזוי? דאָס הייסט יושר? לאָמיר נאָר אַ קלעהר טון, אדרבא! נו... און אַז לעווענטאַל וועט מיט געלט נישט באַרגען די נויטיגע סומע, וועל איך אַ פּרוב טון אויף אַן אַנדער אופן.

— קאַרל! — האָט מיט פּחד אויסגערופען דער קראַנקער אויפהויבענדיג זיך פון זיין פאָטעל.

— וואָס איז דער-מעהר? איך האָב דיר גישט מעהר דער-צעהלט, ווי איך שטעל מיר עס פאָר כ'האָב געקאָנט פערבעהאַל-טען פון דיר מיינע געדאַנקען. איצט קאָנסטו זיך מאַכען, אַז דו ווייסט דאָס אַלץ נישט... איך האָב דיר נאָר געוואָלט איבערצייגען, אַז איך טראַכט לאָגיש און גערעכטיג! הער זשע ווייטער: איך בין רוהיג און שטאַרק... איך האָב חוזק מאַטעריעלישע אָס-פּיראַציעס און ווינשענאַטליכע — איך וויל לעזען אַן אויפגאַבע. איצט שטעל זיך פאָר, אַז אַזאַ ייד, ווי לעווענטאַל האָט אַ סך געלד, וואָס ברענגט קיינעם קיין נוצען נישט. איך נעהם פונ'ם געלד אַוועק מיינע פאַר טויזענד דאָלאַר, וואָס איך דאַרף, און איך גלויב נישט, כ'זאָל געגען עמיצען אָפּטון דערמיט אַן עולה! אדרבא, איך פרעג דיך, וויפיל זענען דאָ חשוב'ע און אָנגעזע-הענע באַנקירען און סוחרים, וועלכע מיר דערלאַנגען די האַנד, און וועלכע בעגעהען גרעסערע גניבות און גזילות?! איך בין פולשטענדיג ניכטער, און איך וועל גענוי איבערקלערען יעדען פּרט און איטליכע קלייניגקייט...

קאַרל האָט געכאַפּט אָטעם און ווייטער גערעדט:

— איך וועל זיך גוט בעוואָרענען! איך מאַך עס נישט כאַפּ לאַפּ. איך וועל זיך בעוואָפענען מיט אַלע פאָרזיכטיגקייטס מיטלען, און זיך איבערלייגען וועגען אַלע מעגליכע און אוממעגליכע מניעות. מיין גנבה וועל איך אַדורכפיהרען מיט אַלע מעגליכע אופנים פון געדולדיגקייט, און פאָראויסזעהן. און... אין אַ צאָהן יאָהר אַרום וועט עמיצער אַן אונבעקאַנטע האַנד צוריקקערען לעווענטאַל'ן דאָס אויסגעגנב'עטע געלד מיט אַ צושלאַג פּראָצענטען... איבריגענס, וואָס פאַר אַ גנבה איז עס, אַז ס'איז בלויז אַ געצוואונגענע הלואה!..

— ניין, דאָס איז אַ פערברעכען!

— פערברעכען. זאָגסטו! אמת. איך האָב געהאַט חשק צו בענעהן אַ פערברעכען, איך בין זיך מודה! ס'איז געווען אַזוי לייכט צו מאַכען! אַ קיגעל וואָלט דאָך בעקאָנט דערשטיקען דעם דאָזיגען מענשען! איך האָב אָבער מורא געהאַט!

— נו, זעהסטו שוין! האָט זיך דאָך אין דיר עפּיס ענט-געגענגעשטעלט...

— ניין, נישט דאָס! איך האָב נאָר מורא געקראָגען, ווייל די זון האָט געלויכטען... ביינאַכט וואָלט איך געווען אַ ביסעל דרייסטער! מיין אָבער נישט, אַז איך וואָלט שפּעטער חרטה געהאַט, אָדער דאָס געוויסען וואָלט מיך געפּלאָגט...

— האָסטו, אַלזאָ, בעשלאָסען?

— אַ נאַר וואָלט איך געווען, ווען איך וואָלט זיך גע-קווענקעלט...

— און ווען מ'עט זיך דערוויסען? ס'וועט אויפגעדעקט ווערען... און מען וועט דיך בעשולדיגען?

— האָב קיין מורא נישט! אויף אַלץ וועל איך זיין צו-געגרייט!

— שווער מיר כאָטש — האָט זיך מיט אַ ציטערדיגער שטימע געבעטען דער קראַנקער — שווער מיר, אַז דו ווילסט איהם בלויז בע'גנב'ענען!.. אַז דערנאָך וועסטו איהם דאָס געלד צוריקקערען!..

— איך שווער דיר!

— ווילסט איהם נישט דער'הרג'ענען? אמת?

— ניין! צו וואָס טויג מיר זיין טויט?

— און אויב ער וועט דיך, אַ שטייגער, דערזעהען? אויב ער וועט דיך דערקענען? אויב ער וועט זיך איינשטעלען פאַר זיין געלד?

קאַרל דריינוויק האָט זיך אָנגעהויבען צו רייבען ביים שטערען. איהם האָט זיך אויסגעדוכט, אַז ער זעהט איצט עפּיס אַ רויטע זאַך פאַר זיינע אויגען. ער האָט אָבער פון זיך די דאָזיגע זעהעניש אָפּגעטריבען.

— האָב קיין פּחד נישט. איך וועל זיין קאַלטבלוטיג און מיושב.

— אָבער דאָך... ווען אַזוינס זאָל געשעהן?..

— דאַן וואָלט איך געמוזט דער'הרג'ענען... כ'וואָלט קיין אַנדער ברירה נישט געהאַט, ווען איך וואָלט זיך אַליין געוואָלט ראַטעווען! פערשטעהסט דאָך אַליין.

(פאָרטזעצונג קומט)

Gimnazjum Żeńskie Józefa ABA
w Łodzi, Zielona 8, tel. 22-12.

בּיטעס אין די קלאַסען פֿון A בּיז אין די IV אײַנשליסליך נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פֿון גימנאַזיום פֿון 10 אַ זייגער פֿריה בּיז 1 מיטאָג.

די עקזאַמענס, לויט דעקציע-סיסטעם, הויבּען זיך אָן דעם 22. מאַי ד. י.

בּעמערקונג: פֿאַר פּעחינע און אונבּעמיטעלטע אַביטוריענטקעס פֿון די פֿאָלקס-שולען — הנחות בּיים אײַנצאָהלען אײַנשרייבּ-געלד.

536

אַדרעס־צעטעל
בּעקדעמ־ליכקייטען

פֿאַר אַ יונג פּאָר־פֿאָלק בּיי אַן אָנשטענדיגער פֿאַמיליע איבּערצוגעבּען אין דער געגענד קילינסקאַ צווישען פּאָמאָרסקאַ און פּאָלודניאָוואַ. צו ערקינדיגען זיך בּיי ה' בּ ר י ס ט אָ ו ס ק י, לאַגעווניצקאַ 4 אין דערפֿריה בּיז 10 און פֿון 3 בּיז 6 נאָכמיטאָג.

535

Dr. med. L. Pikielny

ספּעציאַל־אַרצט פֿאַר נירען, בּלאָזען און האַרן־קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפֿאַנגט פֿון 4—7 אָוו. 541

די געזעלש. „Lokator"

רופֿט צונויף אַן אויסערגעוועהנליכע

אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג

פֿון די מיטגלידער אין לאָקאַל פֿון די פּוילישע האַנדעלס־אָנגעשטעלטע, פּיעטרקאָווער 108 אויף זונטאָג, דעם 15־טען מאַי ד. י. 10 אַ זייגער פֿריה צום ערשטען טערמין און 11 אַ זייגער פֿריה צום צווייטען טערמין אויף די פֿראַגען: 1) אָרגאַניזירען אַ וואוינונגס־קאָאָפּעראַטיווו און בּעשטימען די הייזער און פּלעצער פֿון דער געזעלשאַפֿט אויף דער קעניג־גאַס פֿאַר דעם קאָאָפּעראַטיוו, 2) פֿריע פֿאָרשלאַגען.

533

אַ בּעקערײַ מיט 2 אויוועגס

און גאַנצער איינריכטונג אָפּצוגעבּען, עווענטועל מיט פֿראַנס נעמעלב און וואוינונג. — אַדרעסען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „בּעקערײַ".

528

אַן אײַז־קאַסטען (ליאַדאָווניע)

כמעט ניי, פּרייזווערדיג צו פֿערקויפֿען. 529

רוזשאַ־גאַס 15, וואוינונג 6.

מאַסאַזש־ און הייל־גימנאַסטיק־שולע און קאַבּינעט

פֿון דר. מעד. **בּ. שמירגעלד**

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענבּיינער־פֿערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען־שמערצען, פֿעטזוכט, אַרטרעטיזם, שטיהל־פֿערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בּעהאַנדלונג פֿון פֿיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבּען אַ צייגניש.

עמפּפֿאַנג פֿון 3 בּיז 5.

רעטשניצע פֿון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבּינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַבּינאָוויטש	נאָז, האַלז, אויערען קר.	11-10 3-2 / $6^1/_2$-$7^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט־ און געשלעכט־קר.	11—10 / 2—1
ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען־קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	ברוסט־ און געדערם־חולאת	1-$11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייטען	4 5 און 1-2
ד"ר ווײַנבּערג	אונטערע הערץ לונגען־קר.	1-11 7-$5^1/_2$
ד"ר שטופּעל	רענטגען	12—2 6-4
א. גראָדזענטשיק	צאָהן־אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן־אַרצט	2—9

צאָהן־כירורגיע, בּעלייכטונגען, קאַרטען, פּאָמבּען, א. או. וו. בּיי דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען

רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פֿון הויט־קראַנקהייטען פֿון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פֿאַר בּעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, עלעקטרישע וואַנעס. אַ קורס פֿאַר פֿעלדשער. אָנמעלדונגען נעמען שוין אָן (שקאַרלאַטין) פֿון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג.

הייזער אין דער שטאָט.

Dr. med. STUPEL
Szkolna 12

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־לאַמפּ, עלעקטראָ־טעראַפּיע.

נעמט אָן פֿון 6—9 און פֿרויען 12—3 נאָכם. 873

Dr. med. H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן־כירורג

ספּעצ. פֿון כירורגישע קראַנקהייטען פֿון שטשענקעס, גומען, רושאַנקעס, צאָהן־פֿיסטולעס א. ז. וו. נעמט אָן פֿון $1^1/_2$—5 און פֿון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

Dr. med. BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28

טעלעפֿאָן 40-26

ספּעציאַל־אַרצט פֿאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע. בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האָר־אויספֿאַל)

נעמט אָן פֿון 9—12 פֿריה און פֿון 5 — 8 אָוונט

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25

(Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פֿאַר נירען, בּלאָזען און האַרן־קראַנקהייטען.

נעמט אָן פֿון 1 בּיז 2 און פֿון 4 בּיז 7 אָוונט.

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכט־הייל אינסט. נעמט אָן פֿון 4—7 אין אָוונט.

אַ גרויס

געוועלבּ

מיט אַ שויפֿענסטער אויף קילינסקי 50 (עקע נאַרוטאָוויטשאַ) זאָפֿאָרט צו פֿערמיעטען, ניט אויף אַ קאָלאָניאַל־געשעפֿט. צו ערפֿאָהרען בּיים ווירט. 537

אַ מאָדעל־פֿיצירטע

ריכטוועער

קען בּעקומען רעיפּלע אַרבּייט בּיים שנייַדער

— אַסעלקע, —

בּושעוושינער 10. 542

איז וואָס שטעקט די געהיימניש פֿון אייבּיגער יוגענד?

פֿאַרוואָס

איז די פֿאַרזיכערן אַ בּחנ'צוודיגע פֿרוי און בּאַלזאַק־עלטער אין דער צייט, וואָס אַ פּוילישע אין דעם זעלבּען עלטער האָט זיך שוין פֿאַר אַ מיואוס'דיגע?

דערפֿאַר,

ווייל יעדע פֿאַרזיכערן בּענוצט דעם רעטונגס־מיטעל

COSMOPOLIS

וועלכער ערפֿרישט דאָס פּנים, די הענד און דעם קערפּער און וועלכער פֿערוואַנדעלט זי אין אַ יונגע פֿרוי פֿול מיט רייץ, אין גענענזאַק צו אונזערע פּוילישע פֿרויען, פֿון וועלכע נאָר איינע אויף צעהן זאָרגט וועגען זיך צו האָבּען שטענדיג אונטער די האַנד דאָס דאָזיגע וואונדערבּאַר הגיענעיש מיטעל.

קאָסמאָפּאָליס גיט די הויט אַן אונפֿערגלייכליכע עלאַסטישע און צאַרטליך סאַמעטענע גלאַטקייט.

קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין קרעם קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין פּאַסטע צום פּנים.

קאָסמאָפּאָליס איז אַ גאַנץ נייע און בּיז אַהער נאָך נישט געוועזענע זאַך.

פֿערטרעטער אויף בּעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געוואונשען.

הויפּט־סקלאַד אין פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בּעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק־סקלאַדען און פּאַרפֿומעריע־געשעפֿטען. פּרייז 2.50 זל. פֿער שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט־סקלאַד פֿאַר פּוילען. פֿאַר קונים פֿון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בּעקומען פֿאָראויס 2.75 אָדער 3.25 אויף אַ נאָכנאָהמע.

883

היט זיך פֿאַר פֿעלשונגען!

לעטשניצע

פֿון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבּינעט

534

„SANITAS"

צעגעלניאַנאַ 29. טעל. 44 51.

עלטערן!

פֿאַר 3 זלאָטים אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פֿאָלקס־שולען: חומש, רש"י נ"ך, משניות, גמרא, יהדות, היסטאָריע, רעדען און שרייבּען העבּרעאיש און יודישע ברית וועלבּסט צוזאַמענשטעלען, דורכן בּעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העבּראישען לעהרער י. ד. ר. וענפֿעלד, פּראַג וואָלנאַשטשי 6 קוואַר אָפּ. רעכטס 2 שט. בּעמ.: סווערען אויך אָנגענומען אָנפֿענגער פֿון 5 יאָהר אָן. אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפֿאָלג גאַראַנטירט!

לעטשניצע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בּושעוושינער 11, טעל. 37-63
אָפֿען פֿון 9 פֿריה בּיז 7 אָוונד

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען־קר.	4—3
ד"ר פּרישנער	קינדער־קראַנקהייטען	$12-9^1/_2$ / 5—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט־ און געשלעכטס־קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און מאַסאַזש קר.	3—1
ד"ר גאָלדבּלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	12.30—2
ד"ר עליאַסבּערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בּערנסאָן	פֿרויען און געבּורטס־הילף	3—4

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּר. ר־שטערונגען, ווי שטאַמלען א. ז. וו. רענטגען־שטראַהלען, קינסטליכע בּערגזון־בּעשטראַהלונג אַקוויזיציע, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, דיאַטערמיע. אויך געבּורטס — הילף אין שטאָט. — אין לאַבּאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען ווי אורין, פּלעגמע און בּלוט. 2120

אימפּפֿונגען געגען שקאַרלאַטין.

בּיי דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבּינעט עס נעהמען אָן:

ד"ר ווילבּערשטיין	צאָהן־אַרצט	2—10 נ. מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סמאַראַפּאָלסקאַ	צאָהן־אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּאָמבּען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג.

שוינט אייער געלד!

און קויפֿט שירמס און שטעקענס

נאָר אין דער שירם־ווערקשטעל פֿון

ס. פֿײַנגענבּוים,

נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)

ווייל איהר קענט דאָרט קויפֿען מיט 25% בּיליגער ווי אַנדערשוואו. בּעסטע אויספֿיהרונג. בּעמ.: ס'ווערט אָנגענומען אַלע רעפּאַראַטורען ווי אויך איבּערציהען.

HEMOROJDY!

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהנרצל) בּעזייטיגען וועהטאַג, בּרענונג, בּייסענ, פֿערקלענערן געשווירען.

עס פֿערקויפֿען די אַפּטייקען. 1468

אַן קויף און פֿערקויף

מעבּעל

דיוואַנעס, פֿעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבּען, סאָמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)

און מעבּעל־געוועלבּ, (פּרזיוואָס־וואָלינוגג שענקעוויטשאַ 29) בּיי מיר איז שטענדיג דאָ פֿערש. נענוצטע מעבּעל און גוטען צושטאַנד צו פֿערקויפֿען. 1339

דאַנטיסט און צאָהנטעכניקער

י. בּיטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פֿון 9 פֿריה בּיז 8 אָוונט. פּרייזען בּיליגע, פּלאַנען אויך

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן־אַרצט

St. GELBERG

זאַוואַדניאַ 15, טעל. 31-08

האַלט גאַנץ פֿערגאַכלעסיגטע ציינער און מונד־קראַנקהייטען. צאָהן־ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליגבּס־בּעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבּאָראַטאָריום פֿון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פֿון 9—12 פֿרימאָרגען און פֿון 3—7 אַ זייגער אָוונד. בּיליגע פּרייזען. 1481

אַבּאָנעמענט־פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טײַערער. — פֿאַר'ן אינהאַלט פֿון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פֿעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפֿען בּיטאָג און בּײַנאַכט.

אַנאָנסען־פּרייז: פֿאַר אַ מילימעטער־שורה. פֿערן מעקסט 15 גראָשען, פֿרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פֿרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פֿרייטאָג 15 גראָשען. — פֿאַר אויסלענדישע אָנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויפֿער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.